

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

PENKTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1952 m. spalio 25 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical.

Nr. 21(107)

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei metų 26/0, atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati. Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0; už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojaus, sveikinimai ir pan. 10/0. Leidėjas: "Australijos Lietuvis" Leidykla. Adresas: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN
The first Lithuanian Periodical in Australia
Authorised by Department of Immigration

Jurgis Glušauskas
Printed and published by Australijos Lietuvis
Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

Nauja generalinė linija

Sukiršinti Vakarus, atrodo, yra naujosios "generalinės linijos", paskelbtos per pastarąjį komunistų kongresą Maskvoje, svarbiausias ir esminis punktas. M. Malenkovas, kuris kongrese skaitė pagrindinę kalbą, pareiškė, kad Sovietų Sąjunga dabar yra pilnai pasiryžusi bendradarbiauti su Vakarais, kad sukurtų "nesibaigiančią taiką". Charakteringa tačiau, kad Malenkovas lygiagrečiai puolė Jungtines Amerikos Valstybes, iš ko Vakarų stebėtojai sprendžia, kad Sovietai pirmoje eilėje bandys pradėti flirtą su Britais ir Prancūzija ir, daugiau ar mažiau, ignoruos Ameriką. "Sovietų politika, — aiškino Malenkovas, — yra paremta įsitikinimu, kad taikingas sugyvenimas tarp kapitalizmo ir komunizmo yra visiškai įmanomas. Tačiau karo pavojus auga. Amerikoniškai yra pasiryžę palaikyti taiką ir ruošti naujam karui. Amerikos politikos svarbiausias tikslas yra pasiekti pasaulio dominavimą per jėgą."

Malenkovas kaltino Jungtines Amerikos Valstybes, kad jos "bando išnaudoti ir pavergti Britaniją ir Prancūziją ir kad Graikija ir Turkija tėra Amerikos kolonijos."

"Joks priešas, — tęsė Malenkovas, — Britų Imperijai nėra sudavęs tokio didelio smūgio, kaip jos draugas Amerika, kuri pasiima sau vieną po kitos Imperijos dalis."

Vakarų komentarai

dėl naujosios Kremliaus linijos, atrodo, vieningai teigia, kad Sovietų sąjone be karo matyti Vakarus sužlugdant dėl savo pačių rietenų, yra nesąmonė. Italingas Londono "Daily Mail" rašo:

"Mes patys protestavome dėl Kanados perėjimo į dolerio bloką ir Britanijos neįsileidimo į Pacifiko Tarybą, tačiau kada Malenkovas šiuose įvykiuose imato "pavergimą" ir pranašauja anglių-amerikonių karą — tas žmogus turi būti pamišęs."

Abi didžiosios anglo-saksų demokratijos gali turėti ir savo nesutikimų, tačiau pavojaus atveju jos visuomet stovės kartu. Jeigu to nebūtų, Rusija valdytų pasaulį, o Georgij Malenkovo būtų imperatoriumas."

"The Times" pažymi: "Idomiausia, kad idėja apie karą tarp Anglijos ir Amerikos sugalvojo ne kas kitas, kaip Trockis, tačiau Stalinas, atrodo, yra susižavėjęs savo priešo aiškinimais."

Sovietų vidaus politika taip pat buvo aptarta kongrese. Malenkovas ypatingai griežtai puolė ir kritikavo Sovietų pramonę, kurioje esama per daug neleistinų išlaidų ir išeikvojimų. Manoma, kad tai buvo griežčiausias kaltinimas, kurį bet koks Sovietų vadas yra viešai padaręs. Kitas kongreso delegatas, M. Michailov, teigė, kad "kartais atrodo, jog Sovietų

dramaturgai metė dramų kūrimą ir pasitenkina ilgų straipsnių spausdinimu, kur paaiškinama, kodėl jie negali parašyti dramų apie sovietinę kasdienybę."

Malenkovo asmuo

Šito kongreso bėgyje iškilo į pačias aukščiausias bolševikines hierarchijos viršūnes. Informuotose slouksniuose teigiama, kad tik atvira revoliucija galėtų užkirsti Malenkovi kelią pasidaryti diktatoriumi po Stalino mirties. Jis vienintelis, šalia Stalino, vis dar dvi uniforminę pilką tuniką ir iki karo su vokiečiais Sovietų viešumoje ne daug tebuvo žinomas. Apskritai, manoma, kad jis savo pažiūrose esąs liberališkesnis ir komunistų nevertina grynai per siauras doktrines pažiūras. Tačiau, juk sakoma, kad komunizmo spalva vis dar lieka raudona, nesvarbu, kokią atspalvio tas raudonumas bebūtų. ...

Politbiuro panaikinimas

taip pat, atrodo, buvo galutinai apsvaistytas kongreso užkulisiuose. Politbiuras, kuris per eilę metų buvo aukščiausia valdžios instancija Sovietų Sąjungoje, būsiąs sujungtas su Orgbiuru ir pavadintas Prezidiumu, kurio pirmininku būtų pats Stalinas. Šiuo metu Stalinas, kaip žinoma, yra Politbiuro generalinis sekretorius, o Malenkovas Politbiuro pirmasis sekretorius.

VĖL DIDŽIULĖ TRAUKINIŲ KATASTROFA ANGLIJOJE

Vienoje tylioje Londono priemiesčio stotelėje įvyko didžiulė trijų keleivinių traukinių katastrofa. Apie 7.30 val. ryto, kada tūkstančiai darbininkų skuba į darbą, priemiesčių traukiniai būna perpildyti. Į toki traukinį Harrow stotelėje iš šono įlėkė Skotijos ekspresas. Stebėtojai pasakoja, kad vagonai kaip žaislai išskrido į orą, ir vienu akimirksniu perone iškilo apie 40 pėdų aukščio geležies laužo krūva. Jos svorio neišlaikęs įgriuvo peronas. Už keleto sekundžių, dar niekam nespėjus atsipeikėti, Euston-Manchesterio ekspresas visu smarkumu įvažiavo į stotelę, paglemždamas po saviu abu nelaimingus traukinius su šimtais dar gyvų žmonių.

Gelbėjimo darbai tęsėsi visą dieną, o sutemus žibintų šviesoje. Priskaičiuota apie 125 žmonės užmušti ir 170 sužeisti: tai buvo didžiausia traukinių katastrofa Anglijoje per paskutinius 37 metus. Anglijos kralienė ir Mr. Churchillis per transporto ministrą Mr. Lennox-Boyd pasiuntė nukentėjusius ir jų giminėms giliausias užuojautos.

Londono laikraščiai su pasibaisėjimu aprašė visas katastrofos smulkmenas, reikalauja nuodugnaus nelaimės priežasčių ištirimo.

MENZIES GINA A. N. Z. U. S.

Mr. Menzies, Australijos ministras pirmininkas, pareiškė, kad jo giliu įsitikinimu, visiškai nėra būtina, kad kiekviena nepriklausoma Britų imperijos valstybė privalėtų į pasirašomas su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis sutartis lygiais partneriais įsileisti ir Londoną. Ministras pirmininkas kalbėjo parlamente apie A. N. Z. U. S. paktą tarp Australijos, Naujosios Zelandijos ir J. A. V-bių, tačiau jis pabrėžė, kad tokia Australijos laikysena toli gražu dar nereikiška, kad Australija tolsta nuo Motinos Krašto, kaip kad australai vadina Angliją.

Iš Londono gerai informuoti šaltiniai nurodo, kad Anglijos keliamas triukšmas dėl Britų neįsileidimo į AN-ZUS paktą yra grynai Mr. Churchillio spaudimas, kuris vis dar negali apsiprasti su mintim, kad Britų imperija jau nebėra besąlyginiai valdoma iš Londono.

VLIKO aktualijos

VLIKO PIRMININKO PAVADUO TOJAS AKTUALIAIS KLAUSIMAIS

1. Plačioji visuomenė domisi, kas yra iš tikrųjų sukėlė Lietuvių Fronto pareiškimą išeiti iš VLIKO?

— Pakeliui iš Berlyno į New Yorką rugpjūčio mėn. pradžioje į VLIKO posėdžius atsilankė Dr. A. Trimakas, kuris ta proga išdėstė Amerikos lietuvių visuomenėje ir oficialiose sferose vyraujančias nuomones apie mūsų laisvinimo veiksmų organizaciją. Pačiame VLIKe buvo jau pribrendęs nusistatymas užsėtusį Vykdamosios Tarybos sudarymą kiek galint greičiau baigti. Paaškęs, kad visa padėtis yra pakamai išryškėjusi, buvo nusistatyta Vykd. Tarybą patvirtinti neatsilaukiant. Visas VLIKas buvo vieningas, kad Vykdamosios Tarybą būtų sudaroma plačios koalicijos pagrindais, lygiomis jėgoms atstovaujant abu sparnus: ir laicistini, ir vad. krikščioniškosios ideologijos. Dėl koalicijos pagrindų jokių nuomonių skirtumų nebuvo. Buvo įteikti du Vykd. Tarybos sąrašai, kurie skyrėsi tik tuo, kad viename sąrašė Liet. Fronto atovu buvo siūlomas p. Brazaitis, o antrame prof. Ivinskis. Pastarasis buvo pareiškęs, kad jis savo kandidatūrą atsiima. Kadangi Vykd. Tarybos sudarymas reikalauja kvalifikuotos daugumos, būtent 7/10 balsų, tai per pirmąjį balsavimą nė vienas sąrašas nesurinkus reikiamos daugumos, buvo balsuojama antrą kartą, ir to balsavimo rezultatas — patvirtinta Vykd. Taryba šio sąrašo: prof. K. Zalkauskas, 2. Dr. P. Karvelis, 3. T. Sidiškis, 4. doc. M. Brakas, 5. prof. Ivinskis. Šį nutarimą VLIKui padariusi, Vieniybės Sąjūdis, Lietuvių Frontas ir Darbo Federacija rezervavo sau teisę padaryti pareiškimus. Kaip žinoma, Liet. Frontas ir Vieniybės Sąjūdis buvo padarę labai toli einančias išvadas. Vieniybės Sąjūdis, kaip žinoma, savo tuometinio atstovo Prapuolenio žygius pasmerkė ir jį iš VLIKO atsaukė, pareiškdamas, kad Sąjūdis VLIKe pasilieka ir paskirs savo naują atstovą. Liet. Frontas iš VLIKO pasitraukė. Darbo Federacijos C. Komitetas, tuometiniam atstovui Dr. J. Griuniui pareiškus, kad ir jis solidarizuojasi su aukščiau minėtais pareiškimais, jį iš VLIKO taip pat atsaukė. Sudarant Vykdamosią Tarybą balsavimas buvo slaptas irėjo visiškai tvarkingai. Jokių programinės rūšies pasiūlymų ta proga niekas nebuvo įteikęs, ir bet kurių VLIKO pagrindinių nusistatymų vienoj ar kitoj srity keitimas nebuvo iš viso svarstomas. Tiesa, Vieniybės Sąjūdis vardu buvo pasiūlyta VLIKą kelti į JAV, tačiau, tam pasiūlymų neradus pritarimo, buvo nusistatyta eiti prie Vykd. Tarybos sudarymo čia, Europoje.

Klaidentų visuomenę kiekvienas, kas bandytų teigti, kad viena ar kita grupė ar asmuo būtų buvę diskriminuojami arba kad būtų buvę iš kurio nors sparnų pastangų siekti sau persvaros. Lietuvių Frontas savo išvadas padarė tiesioginiame ir betarpiškame sąsąry su p. Brazaičio neišrinkimu į Vykd. Tarybą. Niekam iš dalyvavusių VLIKO posėdyje, manau, nebuvo jokio abejojimo, kad jei p. Brazaitis būtų buvęs išrinktas, jokių pareiškimų nebūtų buvę susilaukta. Patį įvykį tenka labai apgalvoti, nes kiekvienas mūsų ne vien gumo pasireiškimas neina mūsų naudai. Būtų labai sveikintina, jeigu vienybė būtų atstatyta.

2. Kaip tenka vertinti VLIKO ir diplomatų susitarimą Paryžiuje? — Labai apgailestina, kad ir vėl mūsų spaudoje pasirodė balsų, reiškančių nepasitenkinimo pasiekus susitarimo VLIKui ir diplomatams. Būtų labai ne teisinga, jeigu Paryžiuje pasiektas susitarimas būtų laikomas neišsprendusiu buvusių nuomonių skirtumų tarp VLIKO ir diplomatų. Nustatytas bendradarbiavimo būdas atskleidžia kelią derinti visai mūsų užsienio politikos veiklai. Paryžiaus susitarimą vykdant pirmas pasitarimas jau numatytas ir

turėtų įvykti artimoje ateityje. Min. Lozoraitis šiam reikalui atvyksta į VLIKą, kur jis mielai laukiamas. Manomanymu, nėra jokių kliūčių VLIKui su diplomatais bendradarbiauti praktiniais klausimais. Pasielktas susitarimas turi savo reikšmę tuo atžvilgiu, jog pranyksta vienas iš svarbiausių skirtumų, kurie skaldė mūsų visuomenę ir lietė net VLIKO vieningumą. Visas VLIKas yra vieningas pradėti su diplomatais bendradarbiavimą aptarti ir derinant užsienio daromus žygius. Radus šiuo klausimu laimingą būdą išeiti, bet kurių blokų reikalas VLIKe nustoja prasmtis. Susidaro atmosfera spręsti visus reikalus vien tikslingumo sumetimais. Arodo, kad jokių kliūčių visiškai VLIKO konsolidacijai nėra ir kad visos jėgos galės būti sutelktai nukreiptos į pozityvų darbą.

3. Kaip tenka vertinti naujos Vykd. Tarybos sudarymą?

— Visų pirma tenka džiaugtis, kad Vykd. Tarybos pirmininkas iš JAV jau yra atvykęs ir įsitaukę į darbą. P. Zalkauskas yra pirmasis mūsų politinių veikėjų, kuris iš patogių Jungtinių Amerikos Valstybių atsirado Europoje, pasiimdamas Vykd. Tarybos pirmininko našta. Ligi šiol daug kas buvo žadėjęs grįžti, bet, tų ar kitų sąlygų su trugdytas, negalėjo tai įvykdyti. Aišku kad laisvinimo darbui reikalinga kompetentingų ir visuomenei žinomų asmenybių. P. Zalkausko parvykimas reiškia gražią pradžią. Yra visai apčiuopiamų duomenų, kad p. K. Zalkauskas paseks dar vienas kitas plačiai visuomenei labai gerai žinomų asmenų Vliko darbui talkinti. Iš Vliko pusės bus dedamos visos pastangos pritraukti kodaugiausia kompetentingų asmenų ar iš Europos, ar iš užjūrių juos parenkant.

Apie pačią Vykd. Tarybą visuomenė galės spręsti iš jos darbų. Svarstant samatą Vykd. Taryba turėjo progą pateikti savo darbo planus ir juos plačiau išdiskutuoti VLIKe. Kiek iš ligšiolinio patyrimo galima spręsti, Vykd. Taryba rodo noro savo tarpe dirbti sutartinai. Dabar Vykd. Taryba kuriasi naujose, žymiai erdvesnėse, nors ir labai kukliose, patalpose.

ISLINDO YLA IŠ MAIŠO

Imigracijos ministras Mr. Holt parlamente pareiškė, kad imigrantai galvoja klaidingai, manydami, jog vyriausybė jiems yra įsipareigojusi suteikti darbą per pirmuosius jų buvimą Australijoje metus. Tikrai vieni imigrantai yra įpareigoti per tą laiką dirbti, kur juos vyriausybė paskirs, tačiau jei vyriausybė darbo neturinti, jie sau darbą susirasti turį patys. Kiek mums žinoma, eilė imigrantų svarsto, ar ponas ministras apie tai kalbėdamas parlamente rauda ar ne?

PAKILO "BASIC WAGE"

Australijos pagrindinė alga ("basic wage") Arbitražinio Teismo yra pakelta ir operuos nuo pirmojo mokėjimo periodo lapkričio mėnesį. Alga pakelta: Brisbanėje 3/- (nauja alga — £10.16.0), Sydnejuje 2/- (£11.17.0), Melbourne 4/- (£11.8.0), Hobarte 8/- (£11.10.0), Adelaidėje 5/- (£11.9.0), ir Perth 6/- (£11.8.0).

Algos pakelimas rodo, kad Australijos ūkis vis dar nėra pilnai stabilizuojamas.

101-masis VASARIO 16-tosios GIMNAZIJOS RĖMĖJŲ BŪRELIS

Adelaidėje suorganizuotas ir ketvirtasis Vasario 16-tosios Gimnazijos rėmėjų būrelis, būtent, vieną mokinių apsiėmė išlaikyti Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Adelaidės skyrius. Būreliui atstovauja J. Riauba.

Giminėms ir artimiesiems praneša me, kad mūsų brangi ir mylima Motina

JUZĖ MATULAITIENĖ—VITINIAUSKAITĖ

kilusi iš Kud. Naumiesčio, 1952 m. spalio 5 d. užbaigė savo ilgų kančių kelionę. Palaidota Melbourne, Fawkner kapinėse.

Nuliūdę dukteris ir sūnus.

"Gėsdama paslaptingoj šviesoje Eldorado
Begalinių laukų apkabintam name
Tu klausai, kaip vaikai, Tavo šviesą praradę,
Lyg apakę klajoja naktim neramiai."

N. Niliūnas

KORĖJOJE MUŠIAI INTENSIVĖJA

Matyti, norėdami gelbėti savo prestižą "taikos derybose" komunistai pasiryžę pradėti plataus masto ofensyvą Korėjoje. Tačiau jų planai Sąjungininkų žvalgybai buvo žinomi iš anksto ir spalio 7 dieną prasidėjusi komunistų ofensyva, kuri yra plačiausio masto pastarųjų pusantrų metų bėgyje, buvo tinkamai atremta. Komunistai puolė maždaug 100 mylių ruože (visas Korėjos frontas nusitęsęs per 155 mylias) iki 15.000 žmonių stiprumo vienetais. Vienu metu buvo jau rimtas pavojus ir Pietų Korėjos sostinei Seului, tačiau Sąjungininkų daliniai visus puolimus atrėmė ir patys perėjo į ofensyvą. Šitai laikraščio numerui einant į spaudą, frontas Korėjoje buvo, daugiau ar mažiau, stabilizuotas.

Taikos derybose komunistai visus sąjungininkų pasiūlymus yra atmetę, tačiau laukiama, kad komunistai pasiūlytų savo kontra-pasiūlymus.

275.000 SVETIMTAUČIŲ AUSTRALIJOJE

Australijos imigracijos ministras Mr. Holt pareiškė, kad šiuo metu Australijoje yra užregistruota 275.000 svetimtųjų. Ministras kalbėjo apie svetimtųjų registracijos įstatymą, kuriame bus padaryta tam tikrų pakeitimų dėl griežtesnės kontrolės svetimtųjų judėjimo ir jų registracijos.

KYŠIAI VIKTORIJOJE

Per teismo tardymus Viktorijoje paašikėjo, kad eilė įtakingų parlamentarų buvo įsivėlę į kyšių ėmimą per neseniai įvykusią vyriausybės krizę.

PERSIJA NUTRAUKĖ DIPLOMATINIUS SANTYKIUS SU BRITANIJĄ

Persijos premjeras Mosadek paskelbė, kad jis nutraukė visus diplomatinis santykius su Britais ir davė Britų diplomatams 10 dienų užbaigti savo reikalus ir išvykti iš Persijos teritorijos. Premjeras paašikino, kad jis tokių griežtų žingsnių griebėsi tik po to, kai galutinai įsitikino, kad Persijos santykiai su Britais jai esą tik žala. Manoma, kad Persija įgalios Švediją atstovauti jos interesus Londone.

Premjero pareiškimas šiuo reikalu sekė po Britų atmetimo Persijos notos dėl naftos problemos. Britai sutinka pripažinti Anglo-Irano Naftos bendrovės nacionalizaciją, tačiau reikalauja, kad Persija atlygintų visus susidariusius nuostolius, o taip pat ir dingusį pelną, kurį bendrovė turėtų per būsimus 50 metų. Persai gi reikalavo, kad Britai pirmiausia įmokėtų Persijai 49 milijonus svarų, o tik paskui pradėtų tartis dėl visokių smulkmenų. Britai šitą reikalavimą kaip tik ir atmetė, po ko sekė ir diplomatinis santykių nutraukimas.

PIETŲ KORĖJIEČIAI NORI DAUGIAU GINKLŲ

Korėjos ambasadorius Jungtinėse Amerikos Valstybėse Dr. You Chan-yang pareiškė, kad Pietų Korėja galėtų į frontą išsiųsti dar 750.000 karių, jei tik gautų ginklų jiems apginkluoti. Tačiau į šitą ambasadoriaus pareiškimą Vašingtono kariniai slouksniai atsakė, kad vien tik tuos šimtus tūkstančių vyrų apginkluoti dar neužtenka, juos reikia ir apmokyti vartoti modernius ginklus, kas palaipsniui ir daroma, tačiau užtruks labai ilgą laiką.

JAV POLITIKOS VINGIAI

Rusų laikraštyje "Jedinenije" M. Geogevič bando nagrinėti amerikonių požiūrių į vestą politiką karo metu ir po jo. Nors ir nesutikdami visu 100% su jo išvedžiojimais, tačiau rasdami juose daug tiesos, pasidalinsime su skaitytojais jo minčių santrauka.

Mes dažnai negalime suprasti amerikiečių politikos žiūrėdami iš savo taško. Amerikiečiui politikui ir kariui mūsų protavimai turi atrodyti vaikiški, kada mes kaltiname juos už 1945 metų nusiginklavimą ir išbuvimą nusiginklavus išstius 5 metus. O tuo tarpu jie turėjo tūkstančius priežasčių taip elgtis. Bet amerikiečiai visiškai nusiginklavę nebuvo nei vienos dienos. Atominė bomba visą laiką buvo Kremliu grobių baubas. Tačiau bandykime eilinio skaitytojo požiūriu, turinčiu tik oficialius spaudos duomenis panagrinėti politikos eigą.

Praejusių metų politikos raidoje, tarp dalinių nuolaidų, konferencijų, pasitarimų, eiliniams skaitytojui atrodančių beprasmingais, jautiama griežta nenutrūkstama linija JAV politikoje. Galima teigti, kad JAV vyr. štabas negrįžo žvaigždžių nuo dangaus o tvirtai įsisąmoninęs Napoleono paliktą karo taisyklę. Jie žino, kad jėga gali nuveikti tik jėga ir ruošdami tą jėgą nepasiduoda jokioms, nors ir viliojančioms, iliuzijoms.

Prieš trejetą metų A. Aldanovas, aprašydamas nelaimingą Jaltos konferenciją, velionį prezidentą Rooseveltą nupiešė nuosirdžiai tikėjusį galimybe susitarti su Stalinu. Du kiti konferencijos dalyviai, Churchillis ir Stalinas, tuo netikėjo. Juodu į konferenciją žiūrėjo kaip į laikiną atsikvėpimą tarp būsimųjų priešų.

Daug turtingų aukų amerikiečiai atidavė Stalinui už rusų pralietą kraują, tikėdami ateityje "gero elgesio". Per-

leidimas Lenkijos, Pabaltijo kraštų, prievartinis gražinimas belaisvių ir t.t. Rooseveltui šalininkai bando jį teisinti visą kaltę suversdami patarėjams, kurie patarė viską atiduoti Stalinui, kad tik susitartų. Dar tuo laiku, 1945 m., rusų kraujas vakariečiams atrodė labai reikalingas. Nors su Hitleriu buvo beveik baigta, bet galo karo su Japonija dar nesimantė, nes atominė bomba dar nebuvo baigta, o japonai savo salose ruošėsi gintis iki paskutinio kareivio.

Gal būtų, nors ir šališkas šitas aiškinimas, turi kiek ir tiesos. Turime vis dėl to sutikti, kad lemiamą žodį turėjo kariškiai. Tačiau negalima pasakyti, jog karo specialistai buvo naivūs svajotojai; jau ir tada jie matė Sovietus būsimais priešais, bet stengėsi žūt būt užbaigti II Pasaulinį karą su mažiausiais nuostoliais amerikiečiams.

Galima spėti, kad antisovietinio nusistatymo jau ir tada būta anglų — amerikiečių karių tarpe, tačiau jį trumdė drausmė. Drausmė anglo-saksų kariuomenėje yra daug stipresnė negu atrodė iš pirmo žvilgsnio, palyginus ją su vokiečiais, tačiau kad ji stipri parodo MacArthur pavyzdys, kuris nebūt lengvas net karalieskose kariuomenėse.

Virsūnės suprato, kad tuč tuojau po II Pasaulinio karo negalima pradėti trečią. 1945 m. rudenį daugelis amerikiečių divizijų buvo perkelta iš Vokietijos į T. Rytus. Pasukti frontą prieš raudonuosius praktiškai buvo galima prieš Berlyną užimimą, bet tai būtų buvę galima tik pagal Goebelo receptą t.y. susidėjus su vokiečiais.

Aišku, kad taip staiga pasukti politiniai — karišką mašiną parlamentariuose kraštuose neįmanoma, nekaltant jau apie prezidento Rooseveltą iliuzijas. Buvo reikalinga pertrauka. Ta pertrauka, atominės bombos priedangoje, buvo išnaudota ekonomiškai,

politiku ir karišku požiūriais.

Ekonomiškai — JAV atsikreipė nuo karo suvaržymų. Greitai perjungė pramonę į taikos metų gamybą. Gražino fabrikus milijonus demobilizuotų karių. Tuo pat laiku parėmė Vakarų Europos suniokiotus kraštus Marshalio planu ir dalinai UNRRA.

Politiškai — buvo "apdirbtas" visuomenės nuomanė, taip svarbi parlamentariuose kraštuose. "Gerasis dėdė Joe" buvo nupieštas Amerikos gyventojui tokiu pabaisa, koks jis ištikrųjų yra. Antisovietinę kompaniją Amerikoje pradėjo buvęs Britų premjeras Churchillis. Būdamas ne valdžioje jis "savo iniciatyva", kaip privatus asmuo atvyko į JAV ir pasakė daug karštų kalbų prieš raudonuosius despotus. Dabartiniu laiku paplitęs "geležinės uždangos" vardas buvo pirmą kartą jo panaudotas JAV.

Kariškai — per 5 metus JAV pagamino daugybę naujų, patobulintų ginklų pavyzdžių. Jų masinę gamybą reikėjo pradėti vėliau, paskelbus karo pramonės mobilizaciją. Tokiu būdu, numatyti konflikto pradžia, Vakarų Europos kariuomenės gavo galimybę persiginkluoti moderniausiais ginklais.

Sovietų Sąjunga, būdama techniškai daug silpnesnė, negalėjo duoti tokio poilsio savo iškankintai, išbadėjusiai ir suvargusiai tautai. Jos karo pramonė visą laiką dirbo pilnu apkrivimu. Jų vadai puikiai suprato, kad lemiamu momentu dalis jų gaminių bus paseng. Bet išeities neturėjo. Per 3 — 4 metus jų pramonė neįstengs juos apginkluoti, todėl geriau turėti šį tą negu nieko.

Bolševikai bandė atsigrębti "šaltame kare", ruošė penktąsias kolonas ir įkinkė ir darbą satelitus.

Nežiūrint nesutikimų bei nuomonių skirtumų santarvininkų stovykloje, JAV visur planingai pasipriešino Sovietų Sąjungos užpuolimams. Teisybė, Rytų Europos satelitai buvo laikinai palikti savo likimui. Gal būtų net ir sąmoningai, kad pagąsdintų ir išjudintų Vakarų Europos gyventojų galvose ir palengvintų vokiečių divizijų įsteigimą. Vėliau 3 — 4 metams praslinkus sąjungininkams pavyko pavilioti į savo pusę Jugoslaviją.

Bet Artimųjų Rytų fronte, kelyje į Kaukazo naftos laukus, JAV V nenusiėjo. Dar ir šiandien neišaiškinti paslaptis kokių būdu amerikiečiai iškraptė raudonuosius agresorius iš Persijos. Vėliau buvo suteikta pagalba Graikijai ir Turkijai.

Daugiau kaltinami amerikiečiai dėl politikos Tolimuose Rytuose. Dėl užlei-

dienų. 1951 metais aš gavau siuntinėli nuo savo tėvo iš Vokietijos. Turėjau patį eiti į pašta jo atsiimti ir primokėti 80 rublių, nors atrodė, kad išsiunčiant buvo tinkamai apmokėtas.

"Radijo imtuvus reikia registruoti ir pašte ir policijoje. Panevežio apylinkėje žmonės turėjo nemazai radijo imtuvų. Lietuviai nepripažįsta, kad klausau Vakarų radijo, bet vakarais ir naktimis daugelis sėdi prie radijo.

"Panevežio apylinkėje yra kaimų, kurių dauguma gyventojų rusų. Tai daugiausiai rusų šeimos, ten gyvenusių dar prieš 1918 metus. Jie laikosi savo papročių, jie tebėra išlaikę savo rusiškas pavarde. Bet jų tarpe jau yra ir dabar, po šio karo atvykusių ir čia pasilikusių.

"Buvo visuotinė žinoma, kad Panevežio apylinkių miškuose yra stiprios partizanų grupės. Asmenys, kurie dirbdavo arčiau prie miškų, kalbėdavo, kad partizanai gyvena gerai įrengtuose bunkeruose. Kalbėdavo, kad jie turi radijo imtuvus ir siųstuvus. Bet vis dėlto tarp lietuvių ir ten tuo metu gyvenusiu vokiečių apie partizanus buvo mažai kalbama, nes buvo bijoma užsitraukti keršto iš valdžios pusės.

"Man pačiai pasitaikė turėti šokių tokių kontaktų su partizanais. Aš buvau išsiųsta dirbti iš savo pagrindinės stovyklos už kokių 69 kilometrų. Naktį (aš miegojau ūkio troboje), išgirdau beldžiantį į duris. Trobos šeimininkas atidarė, ir vidų įėjo ginkluoti vyrai. Jie kalbėjo lietuviškai ir aš manau, kad tai buvo partizanai. Jie nenusijusė diržų su šoviniais bei pistoletais ir nepadėjo į šalį kitų ginklų, o tiesiog sėdo prie jau padengto stalo. Aš su kita mergaite gulėjau tame pačiame kambaryje, kampe. Tie vyrai mūs matė, bet mūsų nekalbino. Prieš aušrą jie išėjo. Kitą vietą, kur dirbo daugiau vokiečių, ūkininkas jas išpėjo kad nesijaudintų, jei kada naktį išgirs namuose judėjimą. Tai, galbūt, būsiu tik svečiai. Kartą, man irgi tenai dirbant, miegojau daržinėje. Naktį atėjo to ūkininko sūnus ir taip pat toj daržinėje apsinakvojo. Man atrodė, kad jis buvo partizanas. Rytą ūkininkas mane išpėjo, kad niekam apie tą įvykį nieko nesakyčiau. Vėl kitame ūkyje vienas kaimietis buvo staigiai suimtas ir kaltinamas,

Pasaulio lietuviu seklyciose

Argentinoje — LB centro valdybos nutarimu prezidentui gen. Peronui dėl žmonos mirties buvo pasiūsta užuojauta. Į ją taip pat telegrama atsakė pats Peronas.

* Lietuvių Taut. Ansamblio rugsėjo 21 d. suruošė didžiulį lietuviškų liaudies dainų ir šokių koncertą, kurio pelnas buvo paskirtas plokštelių vajiui. Ansamblis yra pasiryžęs dar šimet įdai nuoti 3 plokšteles ir jas plačiai paskleisti tarp tautiečių. Ansamblio spalio 12 d. ruošia naują koncertą.

* Vis daugiau iškuria mūsų tautiečių geriau ir Argentinioje. Marijampolietis J. Andziulis, vadovavęs fabrikui Limoje, galutinai įsikūrė Argentinioje, kur jau pastatė porą būstų vasaroto-

dimo bolševikams Kinijos. Bet darosi aišku, kad, galų gale, Stalinas Kinijos baloje įklpmo. Įsitikinęs amerikiečių rodому nesidomėjimu Kinijos reikalais jis 1950 metais pradėjo Korėjos avantiūrą.

Korėjos karas suteikė pralaimėjimą ne tik šiaurės Korėjai, bet ir Kinijai. Jis davė pagrindą JAV V paskelbti karo pramonės mobilizaciją, kuriai, matyti, jau pribrendo laikas. Korėjos laukuose ir jos padangėje praktiškai išbandoma naujausių ginklų rūšys. Bet tai dar ne viskas. Korėjos karas galutinai supančiojo Raudonosios Kinijos agresiją prieš kaimynus. Ir Indo Kinijoje ir Burmos pasieniuose prasidėjo priverstina pertrauka. Visi ginklai, kiniečių geriausia armija, paralyžuota ir užšaldyta Mandžiūrijos pasieniuose, kur pulsuoja svarbiausios raudonųjų pajėgų arterijos, teka Sovietų amunicija. O tuo laiku JAV V kariuomenė dengia atbandantį Japoniją ir grąšina Vladivostokui.

Ateis iš anksto numatytas laikas, užsibaigs mobilizacija ir naujai apginkluota Vakarų armija, baigusi komediją su pastumdėliais satelitais, pradės grumtynes su tikroju pasaulio priešu. Tačiau JAV V vyriausias štabas skaičiuoja šaltai. Jis nesitiki perbėgimų į Vakarų milijoninių Sovietų armijos dalinių, jis žino, jog kovą galės laimėti tik krauju. Todėl aišku, kad vieni amerikiečiai nenori lieti savo kraują.

Prie lemiamos kovos turės prisidėti ir Vakarų Europa, ir Vokietija ir Japonija. Ir mes būsime įtraukti į tą kovą. Šiaip ar taip o mūsų vado. Bus kovojama ne už mūsų laisvę, ne dėl mūsų gražių akių, bet gelbėti save pačius, nors kova ir bus pridengta gražiais, kilniais obalsiais.

C.

kad davęs partizanams maisto. Ir aš buvau dėl to dalyko tardoma, kadangi tuo metu ten dirbau, bet aš nebuvau nieko mačiusi ir nieko nežinojau.

"Buvo ir netikrų "partizanų". Tų buvo labai bijoma. (Tai buvo dažniausiai 17—18 metų ruseliai iš Rusijos, kurie eidavo grupėmis nuo 3 iki 15 ir terorizavo apylinkę. Visiems lietuviams, taip pat ir mums, vokiečiams, buvo aišku, kad tai paprasti plėšikai. Jie užpuoldavo net keleivius traukiniuose ar geležinkelio stotyse. Taip pat ir šiap keleiviai kaimo keliuose būdavo nesaugūs. Jie nevengdavo ir žudynių, jei tik jausdavo galį pasipiešti. Buvo visų žinoma, kad tie banditai ne lietuviai.

"Maitinimas Lietuvoje nuo 1951 vasaros pradėjo blogėti, nes ūkininkai turėjo atiduoti vis didesnes duokles, o maistas krautuvėse brango. Panevežio apylinkėje kaimuose buvo mažos krautuvėlės, kur ūkininkai galėjo pirkti, tabako, duonos, cukraus ir riebalų. Kiek prisimenu, kainos rubliais buvo maždaug tokios:

1 centn. rugių	iki 200
1 centn. kviečių	iki 250
1 centn. bulvių	iki 45
1 kg kriaušių	20
1 kg cukraus pagal kortelę	15
1 kg cukraus be kortelės	iki 30
1 kg ruginės duonos	2
1 kg sviesto	iki 32
1 kg lašinių	iki 30
1 kiaušinis	0,80
Vidut. rūšies moteriška suknėlė	iki 360
1 moteriškas paltas	iki 3,000
1 metras vilnonės medžiagos	iki 200
1 pora moteriškų batukų	iki 500
1 pora šilkinio kojinių	50
1 vartotas radijo aparatas	500 ir daugiau.

Čia turiu pastebėti, kad kainos įvairiais metų laikais tai krinta tai kyla. Rudenį ir žiemą viskas brangiau negu pavasarį ir vasarą. Kadangi yra daug vadinamos kontrabandos (nelegaliai iš sandėlių išleisti prekių) ir darbininkų iš fabrikų išvogtų bei apyvartonių paleistų prekių, tai ir jų kiekis bei galimybė patekti į rinką atsiliepia į kainas. Iš Rygos į Lietuvą nelegaliai ateina nemažai prekių, ypač skalbinių."

(Inf.)

jams Mar de Ajo pajūryje. Pirmiausia moderniškus būstus ten ėmė statyti agr. inž. J. Bukevičius. J. Labukas tobulina savo gėlių plantacijas, A. Gir-dauskas turi baldų fabriką. J. Pauža tarnauja leitenantu Argentinos aviacijoje. B. Survilos firmos madų paroda šiemet buvo prašmatnesnė. Lietuvis E. Ryma dalyvauja filmų vaidyboje ir vadovauja jaunųjų menininkų trupei "Meeha". Kitai artistų trupei Buenos Aires mieste vadovauja Kudirka.

JAV - ē s e

* Ameriškos Balsas gražiai paminėjo derliaus šventę. Ta proga per radiją į lietuvių artijos rugsėjo 21 d. žodį tarė buv. žemės ūkio min. J. Audėnas, pažymėdamas, kad jau 12 metų, kai Lietuvos okupantai šių švenčių neleidžia švęsti. Dabar derlius ir jo vaisiai eina įiems. Tačiau ir vėl ateis laikas, kada Lietuvos valstiečiai galės laisvai ir nepriklausomi pagal savo senąsias tradicijas švęsti derliaus šventes kaip šventę.

Kanadoje

* Toronto "Star Weekly" išspausdino ilgą straipsnį apie lietuvių filmų artistę Hollywoodo Rūtą Ramanauskaitę — Roman, angažuotą 20 metų ir gauriančią per savaitę po 1000 dolerių. Ji yra vaidinusi su E. Flynu filmose "Anoj pusėj miško", "Mara — Maru", "Čempionas" ir kt.

* Toronte organizuojama pastatyti lietuviams bendrą visuomenės ir kultūros reikalams namą. Tos organizacijos pirm. yra ekon. J. Strazdas.

Prancūzijoje

* U. Karvelytė šių mokslo metų gale Paryžiuje išlaikė politinių mokslų institute pirmųjų metų egzaminus ir Sorbonos universitete propedeutikos egzaminus su pagyrimu (mention bien). Ji ir abi abiturso dalis Besancone, Prancūzijoje, buvo išlaikiusi su pagyrimais. Šį pažymį, kurio jau keleri metai nėra gavę ir prancūzai, ji gavo vieningai.

Švedijoje

* Vykstančiame tarptautiniame šachmatų turnyre kaip Kanados čempionas dalyvauja ir mūsų tautietis P. Vaitonis.

"KADA GRĮŠIME NAMO?"

Vokiečių pabėgėlių "Die Stime" Nr. 37 (52,9.15) stato klausimą: "Kada mes grįšime namo?" ir — pagal dabartinę situaciją — mėgina į jį atsakyti: "Frankfurter Allgemeine" žodžiais: "Kraštų anapus gel. uždangos tremties politikams palanki konjunkcija su vo kulminacijos dar nėra pasiekusi". Iš to būdo, kaip amerikiečių politika naudoja Rytų Europos profesinių politikų paramą, esą galima daryti išvadą, kad šiuo metu svarbiausia rūpi sukrėsti Sovietų režimo pozicijas Sovietų sateliuose ir jų kaimyniniuose kraštuose. Čia amerikiečiai imasi visai naujos politinės taktikos. "Baltų tautoms buvo jau prieš kiek laiko pažadėta, išlaisvinus jų kraštus iš Sovietų valdžios, atstatyti visą jų savaimingą nepriklausomą valstybinį gyvenimą. Tie pažadai buvo dar daugiau sustiprinti paliekant jų atstovams ir konsulams dipl. statusą — o tai yra precedentas, kurio nepažįsta amerikiečių istorija. Tuo tarpu, kai lietuviai, latviai, estai gali būti tikri dėl savo tautinio savarankiškumo, atsakingi sluogsniai betgi tyli dėl natūralių pretenzijų Vokietijos ir sąvąsias, tik lenkams administruoti pavestas sritis anapus Oderio — Neisės linijos..."

Paryžiuje leidžiamas lenkų laikraštis "Naradowiec" dėl gandy, pasklidusių vos atvykus naujam Sovietų ambasadoriui Gromyui į Londoną, jog norima reviduoti Vokietijos rytų sieną ir ją vietoj Oderio — Neisės išvesti toliau į rytus Glatzo upe, pažymi, kad D. Britanija atsisako svarstyti Potsdamo sutarties reviziją. "Yra tiesa, kad britų vyriausybė tokiuose veiksmuose nedalyvauja". Per radiją buvo taip pat paskelbtas "Manchester Guardian" pranešimas, kad britų vyriausybė nesutiks su jokiais vokiečių įvykdytais po 1938 m. sausio 1. sienų pakitimais.

DŽIOVA DP STOVYKLOSE

Neseniai iš Vokietijos grįžęs vienas australas gydytojas spaudoje paskelbė, kad džiova labai išplitusi DP stovyklose. Dažnai pasitaiko, kad perėjus per imigracijos komisijas DP džiova apsikrečia nehigieniškoje stovyklų sąlygoje, belaukdamas laivo. Gydytojas taip pat pabrėžė, kad jo žiniomis, cild džiovinkų pateko į Australiją, kadangi už juos retgenu nuotruokas darė jų sveiki draugai.

L. L. Tredrea

10 ir 51 CENTRAL MARKET ARCADE, ADELAIDE

Pavasari visi dažome savo namus, palėpes, tvoras.

DAŽAI! DARBO ĮRANKIAI! VINYS, etc!

Pigiausias kai nos mieste!

Pavergtoje Lietuvoje

Grįžusi iš Lietuvos 1952 m. pavasarį vokiečių papasakojo apie gyvenimą Panevežio apylinkėje, kuris yra būdingas ir visai Lietuvai:

"Aš buvau nugabenta į Panevėžį, Lietuvon, 1947 metais, su motina. Panevėžys yra nedidelis miestas, nors žmonės pasakoja, kad dabar tenai gyvena kiek daugiau žmonių, negu prieš karą. Bet jie taip pat pasakoja, kad gyvenimas jame pirma buvo daug geresnis. Gyventojų daugumas dirba kolchozuose, kurie buvo sudaryti iš žemių, pirmiau priklausiusių deportuotiems lietuviams ūkininkams. Žemė dabar stipriai naudojama ir apsejama įvairiausiais žemės ūkio augmenimis. Kolchozuose buvo pakankamai arklių, karvių ir kiaulių. Bet galvijų stovis prastas, dėl pašaro stokos. Galvijų kiekis derinamas prie kolchozo žemės kiekio. Kakuriuose kolchozuose buvo iki 200 karvių. Panevežio apylinkės kolchozai gavo gyvulių iš galvijų centro, esančio apie 4 kilometrus į rytus nuo Panevežio.

"Kolchozo vadovą paprastai vadina pirmininku. Jo štabas susideda iš knygvedžio ir brigadininko, kuris yra atsakingas už kolchozo darbininkus ir pats turi dirbti lauko darbus. Santykiai tarp kolchozo vadovų ir darbininkų, bendrai imant, buvo geri. Kolchozo darbininkai gyveno senose ūkininkų trobose ir buvo apmokami tik natūra, nors buvo žadėta mokėti ir pinigais. Tik kolchozo vadovas, kiek žinau, gavo mėnesinę algą pinigais apie 350 rublių.

"Kolchozų darbininkai daugiausiai buvo labai menkai apsiręję. Jie dėvėjo drabužius iš naminės gamybos medžiagų. Tik sekmadieniais apsilavdavę kiek geriau. Naujų drabužių ir ypač avalynės beveik neįmanoma įsigyti, nes tam nėra pinigų.

"Visa kolchozinė sistema veikia nežavėtinai, nes ūkininkai neturi intereso dirbti, kadangi iš gaunamo atlyginimo ne daug teturi naudos. Be to, darbo paskirstymas ir metodai dažnai esti nustatomi kolchozo vadovo ar brigadininko nuožiūra, o jie kartais apie tą darbą menkai tenusimano. Dažnai at-

sitikdavo, kad būdavo įsakoma sėti javus į tokius laukus, kurie tiems javams visai netinka. Tas ūkininkus pykina, atima norą dirbti ir domėtis bet kokių pasisekimu. Ir mašinų kolchozuose dažnai stigidavo. Javai dažniausiai kertami dalgėmis ir kuliami rankiniu būdu — kultuvais. Tai suveda nepaprastai daug laiko ir labai nuvargina.

"Mieste gyvenimas nebūtų pernubodus, jei turėtum pinigų ir galėtum sau leisti pramogų. Panevėžys yra dvi šokių patalpos, kurios atdaros net iki 4 val. ryto. Yra ir krautuvų, kur už gerą pinigą galima šio to pirkti. Krautuvės atrodė neblogai. Naktį jas saugo policija — daugiausiai slaptoji policija, kurių tarpe yra moterų.

"Draudimo vaikišioti naktį nėra. Bet kadangi yra nemaža girtuokliavimų, tai naktimis vaikšto sustiprinti policijos patruliai.

"Vazinėti Lietuvoje galima be leidimo. Net ir į kitus kraštus — į Latviją bei Estiją galima važiuoti. Traukiniuose gana dažnai susiduriama su pasų kontrole. Ypač kontroliuojami tie keleiviai, kurie vežasi daugiau daiktų. Kontrolė dažniausiai atliekama geležinkelio stočių milicijos įstaigose. Keleiviai turi į jas nusinešti savo daiktus. Tokia kontrolė kartais trunka ištisas valandas ir traukinys turi laukti. Bet nuo 1951 metų rudens tokia kontrolė staiga žymiai sumažėjo.

"Aš pati buvau dukart nuvažiuavusi į Rygą. Kadangi neturėjau pinigų, tai važiuavau be bilieto. Asmens dokumentų kitų neturėjau, kaip tik "spravka", tai yra asmens liudijimą. "Spravkoje" rašoma pavardė, vardas, amžius ir vietovė su gyvenamosios vietos adresu. Be fotografijos. Yra tik vietos milicijos antspaudas ir parašas. "Spravka" yra 15 x 20 centimetrų dydžio (6 x 8) balto popierio blanke.

"Pašto patarnavimas nuo 1951 metų rudens pasidarė pakankiamas. Vidaus susirašinėjimas necenzūruojamas. Bet laišškai į užsienius turi būti užregistruoti pašte tam tikrame sąraše ir užpinti juos tegali pašto valdininkas. Galima siųsti ir oro paštu. Iš Rusijos į Lietuvą laiškas ateina maždaug per 10

Lietuviai Socialdemokratai

ORGANIZUOJASI D. BRITANIJOJE

Lietuviai socialdemokratai D. Britanijoje sušaukė š. m. rugsėjo 7 dieną susirinkimą, kuriame nutarė įsteigti LSDP kuopą D. Britanijoje. Komiteto sudarė: pirm. Juozas Vilčinskis, vice-pirm. Klemas Tamošiūnas, 1-mas sekretorius Milda Zamžickaitė, 2-rasis sekretorius inž. R. Baublys ir inž. Myk. Balčiūnas. Organizacinis Komitetas išleido savo biuletenį Nr. 1 š. m. rugsėjo 4 dien. Savo biuletenyje Org. Komitetas pasisako:

Politinės partijos sudaro demokratines santvarkos pagrindą.

Norėdami atstatyti demokratine santvarką išlaisvintoje Lietuvoje turime, gyvendami laisvame pasaulyje, mokytis demokratijos. Nerandame kito geresnio būdo mokymuisi, kaip įjungus į vienminčių organizaciją kur gali diskutuoti ir ieškoti atsakymų į gyvenimo iškelto klausimus.

Dėl demokratinės santvarkos Lietuvoje nuo šio šimtmečio pradžios kovoja Lietuvos Socialdemokratų Partija, įrašiusi į savo istoriją eilę gražių laimėjimų. Ši partija šiandien stovi Lietuvos laisvės kovotojų eilėse, ir jos baras yra platus. Jos laukia dideli uždaviniai išlaisvintoje tėvynėje. Kad galėtume tuos uždavinius atlikti, turime ruošti ir stiprinti savo gretas.

Gyvendami svetimoje, bet svetingoje šalyje, turime progos matyti daug pavyzdžių, kaip tvarkomasi demokratinuose kraštuose. Įsijungę į profesines sąjungas, galime stebėti kaip jos veikia. Turime domėtis mums giminingos Darbo Partijos programa ir darbais.

Tačiau, būdami daugumoje svetimšaliai, nedalyvaujame šio krašto politiniame gyvenime.

Šios dienos mūsų svarbiausieji uždaviniai yra: 1. kartu su kitomis lietuvių demokratinėmis partijomis, vesti kovą dėl Lietuvos išlaisvinimo. Moraliai ir materialiai remti Vyriausį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, ir 2. dalyvauti tarptautinėse socialistų organizacijose ir per jas kelti Lietuvos išlaisvinimo bylą.

LAISVĖ PER SOCIALIZMĄ

Tie, kurie aukščiausią pasiaukojimo kainą priešinasi komunistų viešpatavimui, ištikrųjų yra veiksmingiausi kovotojai dėl taikos, nes sudaro didžiausią kliūtį Sovietų imperializmui plėstis. Jiems priklauso galimai stipri parama iš laisvojo pasaulio ir laisvųjų socialistų sąjūdžio.

Tačiau, kai kolonialinė priespauda palaipsniui tampa atgyvenusi Azijoje ir Afrikoje, Vidurinė ir Rytų Europos tautos pateko po priespauda nepalyginamai sunkesnei nei žiauriausias kolonialinis režimas. Socialistai laisvame pasaulyje, kurie visuomet kovojo dėl laisvės, negali ramiai žiūrėti į tokia padėtį.

Tol, kol pusė Europos yra paverpta, laisvojo pasaulio saugumas bus pavojuje, ir socialistų pastangos užtikrinti laisvojo pasaulio darbininkams geresnį gyvenimą negalės būti pilnai išvystytos.

(Iš Socialistų Unijos atsišaukimo į laisvojo pasaulio Socialistus).

QUO VADIS, DOMINE?

Malonu, kad ir pašaliečiai pradeda kalbėti apie Šviesą ir jos ideologiją viešai, o ne užkulisiuose, kaip tatau buvo daroma iki šiol. Kad tačiau tokios viešos diskusijos būtų produktingos ir pozityvios, jos turi būti laisvos nuo prejudicijų. Deja, priešingą vaizdą gavau paskaitęs Melbourne lietuvių parapijos klebono kun. P. Vaserio dvi skiltis apie "Šviesos Sambūrio Ideologiją", tulpusią "Mūsų Pastogės" rugsėjo mėn. 9 dienos numerį.

Kašins pavadintas Šviesos ideologija, bet jame nė žodžio neužsiminta apie ideologiją, o ištisai kalbama apie pasaulėžiūrą, kurios Sambūrije nė su žvake nesiras. Iš to persai išvada — arba straipsnio autorius nesuvokia skirtumo tarp ideologijos ir pasaulėžiūros, arba jis sąmoningai mėgina Šviesai primesti tai, ko ji neturi, būtent, ateizmą. Pastaroji prielaida darosi įtikimesnė dar ir tuo, kad autorius, savo sugalvotai tezei paremti, pradeda nuo graikų sofistų, užkliūva už apšvietos laikotarpio ir pabaigia Šviesą, kaip šiu dienų ateizmo reprezentantą.

Nesunku yra atspėti, ką minėto straipsnio autorius propaguoja. Pagal jį, visos organizacijos bei viešosios institucijos, taigi, įskaitant ir pačią valstybinę santvarką, yra pasaulėžiūrinės, t. y. tokios, kurios įneša į viešąjį gyvenimą pasaulėžiūrinį momentą. Nesvarbu, ar tai būtų kokia nors konfesinė, ar profesinė, daleiskim, tokia Triušų Augintojų Draugija, vis neišvengiamai yra pasaulėžiūrinės. O pasaulėžiūra, anot kun. Vaserio, gali būti tik teistinė, t. y. propaguojanti Dievo buvimą, arba ateistinė, propaguojanti jo nebuvimą.

Šia proga pamėginkime suvokti šių dviejų žodžių prasmę ir skirtumą.

Ideologiją tektų apibūdinti kaip teoriją ir idėjų visumą, pagal kurią tvarkomas ir reguliuojamas organizuotas, t. y. viešas gyvenimas, gi pasaulėžiūra būtų individo sau susikurtas pasaulio (fizinio ar metafizinio) vaizdas arba koncepcija ir jo, individo, vieta toje struktūroje. Pirmoji sąvoka reiškia išimtinai viešojo gyvenimo apraišką, gi antroji, pasaulėžiūra, yra tai, kas neatšiejama yra surišta su individu. Dar daugiau, tai yra jo integralinė dalis, davusi jam žmogaus vardą. Išėinant iš šios definicijos, visos organizacijos, t. y. kiekvieną viešojo gyvenimo pasireiškimą, tektų skirstyti į demokratines ir totalitarines, pagal tai, kokia yra jų vidaus santvarka. Demokratinėms laikysime tokias organizacijas, kurios tvarkos pagal daugumos valią, kartu nepažeidžiamos mažumos bei atskirų individų teisių. Totalitarinės bus tokios, kurios tvarkosi vado arba autoriteto principu. Ši klasifikacija tačiau nebus pilna, jei prie bendros organizacijų klasifikacijos nepritaikysime pasaulėžiūrinio aspekto, kadangi, kaip gyvenimo praktika rodo, turime nemažai grynai pasaulėžiūrinę organizacijų, kas labai charakteringa taip vad. katalikiškiems kraš-

tams. Atsižvelgiant į pasaulėžiūrą, organizacijos gali būti arba pasaulėžiūrinės, t. y. tokios, kurios pasaulėžiūrinį momentą įneša į viešąjį gyvenimą ir kur tokios organizacijos nariai yra priversti "persiorientuoti" į taip vad. generalinę liniją arba pasaulėžiūrą; arba laicistinės, t. y. tokios, kurios pasaulėžiūrinį momentą griežtai išskiria iš viešojo gyvenimo. Čia pasaulėžiūra yra privatus individo reikalas. Todėl laicistinėse organizacijose rasime įvairių pasaulėžiūrų, kurios darniai sugyvena tolerancijoje ir skirtingų pažiūrų gerbime. Savaimė suprantama, kad ten, kur yra vietos įvairioms pasaulėžiūroms, negali būti vienos bendros organizacijos pasaulėžiūros. Šis principas (laicistinis) tad yra pasidaręs Sambūrio ideologijos kertiniu akmeniu.

Jis sako: "Sambūris laiko žmogaus asmenį aukščiausiąja vertybe racionalia pasaulyje. Pasaulėžiūrai susidaryti žmogus turi visokią laisvę. Bet kokie įsitikinimai religijos atžvilgiu gerbiami." Gerai įsikaitę į šių ideologinių gairių paragrafą, pastebėsime, kad Šviesa skiria bendrus žmogaus įsitikinimus ir jo religinius įsitikinimus. Jeigu visokie žmogaus įsitikinimai yra toleruojami, tai individo religinės pažiūros yra gerbiamos. Sambūris per savo gyvavimo šeserius metus nebuvo nukrypsęs nuo šio principo nei per milimetrą. Taip tvirtina asmuo, vienas šios organizacijos steigėjų, niekad per šiuos šeserius metus neatsitolinęs nuo Sambūrio aktyvios veiklos.

Kun. Vaserio klasifikacija yra visiškai nesudėtinga. Pagal jį, pasaulyje egzistuoja tik pasaulėžiūrinės organizacijos (su viešai paskelbta pasaulėžiūra arba su užmaskuota), o šios savo ruožtu vėl rūšiuojamos į teistines ir ateistines, kaip jau aukščiau minėjau. Kadangi Šviesa nepasirūpina aiškiai esanti teistinė organizacija, ergo, ji yra ateistinė ir kaip savaimė suprantama išvada, Sambūris būtinai turi užsiimti diskusijomis apie žmogaus kilmę iš bezdžionės. Vargšas Darvinas. Jis, tur būt, nespėja vartytis savo kars te nuo vieno šono ant kito! Kitokio kelio čia kun. Vaseris nemato. Arba organizacija yra prisiekusi ištikimybę Romai arba Maskvai. Kas ne su manim, tas prieš mane. Dar šiandien matau šį šūkį, išpašytą didelėmis raidėmis raudonomis raidėmis Vilniaus Universiteto studentų bendrabučio sienlaikraštyje 1940 metais.

VLIKO š. m. rugsėjo mėn. 23 d. posėdyje naujasis Vykdomosios Tarybos Pirmininkas, K. Žalkauskas, VLIKe išdėstė Vykdomosios Tarybos veiklos gaires ir darbo planus.

Padėkojęs už jam ir kitiems Vykdomosios Tarybos nariams išreikštą pasitikėjimą, Vykdomosios Tarybos Pirmininkas pabrėžė, kad sėkmingesnei veiklai už Lietuvos laisvę yra reikalinga lietuviškų, Lietuvos laisvinimo darbą dirbančių, veiksmų konsolidacija, jų veiklos derinimas ir stiprinimas. Todėl Vykdomosios Tarybos vienas iš pirmųjų darbų bus seniau numatytos veiksmų konferencijos paruošimas. Vykdomosios Tarybos Pirmininkas pareiškė viltį, kad lietuvių politiniai susigrupavimai stiprins lietuvišką visuomenę jungiančius pradus ir šalinį ją skaldančias ir vienybę ardančias jėgas. Vykdomosios Tarybos Pirmininkas pareiškė:

"Akivaizdoje didžiosios nelaimės, ištikusios mūsų tėvų žemę, tarpusavio ginčai ir rietenos, siekiai ir ambicijos, eikvojimas jėgų ardančiam, o ne konstruktiviam darbui yra tikra nuodėmė prieš mūsų kenčiančius brolius ir seseris Lietuvoje."

Paliesdamas VLIKO ir Vykdomosios Tarybos bendradarbiavimo su Lietuvos Diplomatais būtinumą ir reikalingumą visų lietuvių tėvynės išlaisvinimui labui dėti visas pastangas, kad tas bendradarbiavimas būtų sklandus ir simboliizuotų lietuvių vieningumą kovoję už to paties — tiek VLIKO, tiek Lietuvos Diplomatijos — siekiamo tikslo įvykdymą, Vykdomosios Tarybos Pirmininkas šitaip apibūdino VLIKO ir Lietuvos Diplomatijos santykius:

"VLIKO ir Diplomatai siekia to paties tikslo. Tačiau VLIKas ir Diplomatai yra skirtingos prigimtys. VLIKas yra revoliucinis — rezistencinis organas, atstovaujantis už savo laisvę kovojančiai Lietuvai. Lietuvos Diplomatai gi remiasi suvereninės Lietuvos Respublikos valstybinio testinumo dėsniu. Todėl vieni kitiems nėra subordinuoti. Laisvinimo kovos baras toks platus, jog tiek VLIKO, tiek Lietuvos Diplomatijos laukia begalybė

Tačiau šitokia argumentacija jau seniai yra nustojęs savo efekto ir prasmės didesnėje mūsų tautos dalyje. Šviesoje toleruojami visi įsitikinimai, pradedant nuoširdžiai praktikuojančiais katalikais ir kitokiu "konfesijų žmonėmis ir baigiant indiferentais religiniu atžvilgiu. Abejoju labai, ar Šviesoje tilptų ateistinių pažiūrų asmenys, jei jie savo pasaulėžiūrą mėgintų kelti į viešumą.

Nieku nepagrįstos yra kun. Vaserio spekuliacijos apie Sambūrio kilmę. Kaip jau pradžioje minėjau, autorius tendencingai kildina Šviesą iš graikų sofisto Protagoro ir apšvietos laikotarpio filosofijos. Kad toks tvirtinimas yra visiškai be pagrindo, jau buvo įrodyta tuo, kad Sambūris nėra pasaulėžiūrinė organizacija, užsiiminėjanti teistine arba ateistine veikla. Šviesa atsirado spontaniškai, kaip protestas prieš žmogaus pavergimą, smurtą ir netoleranciją. Kaip protestas — išreikštas preambule, kuri sako: "Tuo metu, kai tėvynėje likęs jaunimas kovoja žūtbūtine kovą dėl tautos laisvės, lietuvių akademinių jaunimas užsienyje, jausdamas atsakomybę prieš savo brolių kraują, jungiasi į "Šviesos" Sambūrį — dvasinės rezistencijos sąjūdį". ... prieš lietuvių tautos sistematinę naikinimą. Kad tai yra tikroji Šviesos kilmė, rodo jos spontaniškas išaugimas ir jos ideologijos pasisėkimas, ypatinai mūsų akim dūmimo jaunimo tarpe. Vos Sambūris spėjo susiorganizuoti, skyrėsi pradėjo dygti vienas po kito prie visų Vokietijos universitetų, kaip grybai po lietaus. Tris su viršum metus Sambūris vadovavo visam lietuvių akademiniam gyvenimui Vokietijoje. Tik pradedant masinė emigracija į užjūrius gerokai sutrukdė Sambūrio natūralų plėtojimąsi.

Savo rašinio pabaigoje autorius pataria "ideologinėse gairėse savo pasaulėžiūros aptarti" (?), kai tuo tarpu pradžioje jis rašo "Šviesa, tačiau iki šiol neturi vėp ideologines gaires". Iš

darbų, kurie bus tik tada sėkmingi, jei jie bus suderinti ir vykdomi vieningai."

Konstatavęs liūdną faktą, kad iki šiol reikalingo vieningumo ne visur ir ne visada pasiekta, Vykdomosios Tarybos Pirmininkas apgailestavo vienos iki šiol VLIKe atstovaujančios grupės išėjimą iš VLIKO sudėties. Tos grupės žygis esąs smerkinas ne vien dėl to, kad jis siaurina VLIKO bazę ir tuo ardo lietuviškos laisvinimo kovos vieningumą, bet ir dėl to, kad išėjimo motyvai rodo išstojosios grupės nedemokratišką galvoseną: negalėdama savo tikslo — būtent savo kandidato išrinkimo į naujai sudaromos Vykdomosios Tarybos narius — pasiekti demokratiškais, VLIKO instituciją ir veiklą grindžiančiais principais, ji nusprendė apiešti VLIKą, tuo imdama sau didelę atsakomybę už lietuviško kovos fronto ardymą ir kartu pademonstruodama savo nenorą ar nesugebėjimą daugumos valią ir lietuvių vienybę statyti aukščiau už savos politinės srovės interesus. Ypatinai skaudu esą konstatuoti, kad išstojusioji grupė, iki šiol užėmusi VLIKe raktines pozicijas, savo žygių bando pateisinti motyvais, kurie nesutinka su tikrąja.

Naujai sudarytosios Vykdomosios Tarybos darbas bus sėkmingas ir našus tik tuomet, jei jos nariai sudarys ne įvairių politinių grupių palaidą sambūrį, bet tvirtą politinį junginį, kurio narius jungs meilė Lietuvai ir laisvinimo darbo atsakomybės bendrumas. Dirbdami tik Lietuvos labui, jos nariai vadovausis ne kokiomis iš šalies gaunamomis instrukcijomis, bet savo sąžine, patriotiskumu ir protu", baigė Vykdomosios Tarybos Pirmininkas savo pareiškimą, nustatantį bendras naujosios Vykdomosios Tarybos gaires.

Po to Vykdomosios Tarybos Pirmininkas VLIKui pateikė atskirų Vykdomosios Tarybos tarnybų paruoštų darbo planus. Užsienio Reikalų Tarnybos svarbiausias uždavinys būsimai sisteminga akcija už Lietuvos valstybės statuso atstatymą tokiu plotmėn, kokiame jis yra Jungtinėse Amerikos Valstybėse,

čia persai išvada, kad ir patys nariai tos tikros (!) ideologijos neturi... Gaunasi vaizdas, kad rašinio autorius yra sau pačiam nelogiškas. Vienoje vietoje tos ideologijos per daug, kitu atveju per mažai. Jeigu jau atrodo, kad Šviesa, savo ideologijai išreikšti, nedaug žodžių naudoja, laikyčiau sau pareigą priminti gerb. kun. Vaseriui, kad žmonijos istorija amžių bėgyje turėjo ideologijų, kurioms reikėjo dar mažiau žodžių. Viena iš tokių buvo Didžioji Prancūzų Revoliucija, pakeitusi visą Vakarų Europos kultūrą ir politinę struktūrą. Didžiosios Prancūzų Revoliucijos ideologiją sudarė tik trys žodžiai: Liberté, Egalité et Fraternité. Nežūrėnt jos trumpumo, ši ideologija nėra nustojęs savo prasmės net šiandien.

Perskačius visą kun. Vaserio straipsnį, nė viename jo sakinyje nesuradau pilnos ir neiškreiptos tiesos. Gi, atrodo, kad žmogus, pasiūvęs rašyti temą apie jam mažai suprantamą ideologiją, turi turėti tikrai nemažai drąsos. Kad jis vis dėlto tokio rizikingo darbo griebėsi, tikslas turėjo būti labai svarbus. Iš kitos pusės, šitokia Šviesos ideologijos interpretacija nepasitarnavo jokiam geram tikslui. Šviesiečiams ir bičiuliams niekur tuo nebus buvę pakenkta. Tokios rūšies argumentacija yra per silpna, kad ką nors būtų galima paneigti arba konstatuoti. Tačiau gera doza blogos valios bus buvę pasėta tokių žmonių tarpe, kurie dar neturėjo progos Šviesos ideologiją pažinti iš arčiau ir iš tikrų šaltinių.

Tokio pobūdžio rašiniai nieku nepripildė prie mūsų gyvenančių užsienyje vienybės ir solidarumo, kurie mūsų šiandien taip labai reikalingi. Tebūna geriau minėtas straipsnis mums visiems gyvenimo pamoka, kaip nereikėtų daryti. Statydami tautos interesus aukščiau savo asmeniško įsitikinimo bei prejudicijų, nesunku būtų atrasti būdus ir kelius į santaiką ir vienybę.

J. Kalpokas

kurios Lietuvą pripažįsta nepriklausoma valstybe. Šią akciją Užsienio Reikalų Tarnyba vykdydanti savo prigimtį atitinkančiais keliais ir būdais, kurie bus suderinti su Lietuvos Diplomatijos veikla taip, kad Lietuvos užsienio politika būtų tik viena. Kitas Užsienio Reikalų Tarnybos pagrindinis, taip pat suderintai su Lietuvos Diplomatais vykdytinas uždavinys — ryškinimas santykių su Lietuvos kaimynais, ypač su latviais ir estais. Jungtinių Baltijos Valstybių problema vis labiau aktualėja ir reikalauja jau dabar ypatingo dėmesio. Atsidėjus sektina Jungtinių Europos Valstybių organizavimosi raida, nuo kurios priklausys Lietuvos ir Baltijos padėtis naujai kuriamoje Europoje. Lietuvių dalyvavimas tiek Centrinės ir Rytų Europos, tiek bendro Europos vieningumo siekiančiuose organuose turės būti stiprinamas, taip pat lietuvių dalyvavimas visuose veiksmuose, kurie kovoja su Kremliu imperializmu ir bolševizmu. Savo uždaviniams atlikti Užsienio Reikalų Tarnyba kvies talkon visus po platųjį pasaulį išblaškytus, bet Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jungiamus lietuvius.

Apibūdindamas Lietuvybei išlaikyti Tarnybos planus, Vykdomosios Tarybos Pirmininkas panaudojo proga pabrėžti ypatingus prel. M. Krupavičiaus nuopelnus. Būdamas tos tarnybos valdytoju, prel. Krupavičius savo darban idėjęs tiek meilės ir energijos, jog tai buvę jaučiama visur, kur tik esama lietuvių. Vykdomosios Tarybos Pirmininkas, kaip buvęs Laikinio Organizacinio Komiteto Jungtinėse Amerikos Valstybėse narys, tatai galįs pats paliudyti. Jis, kaip prel. M. Krupavičiaus įpėdinis tose pareigose, pasistengsias eiti savo pirmtakūno nustatytą keliu toliau, t. y. iki Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo suorganizavimo ir sušaukimo, svarbiausios priemonės po platųjį pasaulį visiems išblaškytiems lietuviams apjungti, jų tautinei sąmonei stiprinti ir tuo kovoti su nutatimo pavojumi.

— Lietuvos laisvinimo bylos propagavimui bei parengimui ir visų lietuvių ko glaudesniai susijungimui Informacijos Tarnybai teks plėsti ir stiprinti savo veiklą. Numatoma ne tik efektingiau rūpintis reikalingų žinių šaltinių suorganizavimu ir tinkamų jų skelbimu, bet ir visą Lietuvą liečiančių ir laisvinimo bylai reikalingų žinių sukelkimu vienon vieton.

Bet, —baigė savo pranešimą Vykdomosios Tarybos Pirmininkas, —visų užsibrėžtų planų įvykdymas priklausys nuo Tautos Fondo lėšų ištekliaus. Vykdomosios Taryba naudojasi Tautos Fondo surinktomis lėšomis laikydamasi didžiausio taupumo ir racionalumo. Išlaidos daromos tikrai VLIKO kas pusmetį tvirtinamos sąmatos rėmuose, o jos vykdomą prižiūri ir kontroliuoja Kontrolės Komisija. Visos sąmatos vykdomo apyskaitos saugojamos, kad ateityje, kai tik bus įmanoma, būtų skelbiamos visuomenei, sudėjusiai pinigų sąvokomis. Šia proga Vykdomosios Tarybos Pirmininkas nuosirdžiai padėkojo lietuvių visuomenei už ligi šiolines aukas Tautos Fondui, ypač Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviams, gausiai aukojantiems per ALTA, Kanados lietuviams už gausias tiesiogines aukas Tautos Fondui ir visiems kitų kraštų lietuviams aukotojams.

VLIKas, išsklaidęs Vykdomosios Tarybos Pirmininko pranešimo ir Vykdomosios Tarybos darbo planų, juos patvirtino ir įtiekė Vykdomosios Tarybos Pirmininkui, tiek kitiems Vykdomosios Tarybos nariams pakartotinai pareiškė savo visišką pasitikėjimą.

MELBOURNIETI,

Pats statyk ir pastatyti namą, jeigu Tamstai tarpininkaus, patars, aprūpins Jūsų pačių pageidaujamais planais bei detalėmis I. Budrevičius.

Mes taip pat imame pilnus statybos bei remonto, virtuvės įrengimų, žaizrai sutrūkusio tinko sienų darbus.

Darbas garantuotas, gerų specialistų rankose.

SYKES FURNITURE STORE

Taupyk svarus
pirkdamas
pas mus

334 Port Road, Hindmarsh

NAUJIESIEMS AUSTRALAMS
VISOKIARIOPAI PADEDAMA!

Baldai, kilimai
linoleumas
ir kita

Kviečiame i talka

Sunkiausias lietuvių tautos laikas gyvendami, savaime daugiausia energijos skiriam kovai Lietuvos nepriklausomybei atstatyti ir lietuvių tautai apsaugoti nuo visiško sunaikinimo. Tačiau, kaip kiekvienos tautos, taip ir lietuvių gaivumas reiškiasi ne vien fiziniu, bet ir kultūriniu gyvenimu. Fiziškai tauta gali išlikti ir nesunaikinta, bet nustoja kultūrinės pažangos, ji savaime gali iširti kitų tautų tarpe. Jau spaudos draudimo laikais, 1865-1904 metais, tokiu būdu bandė mus sunaikinti maskolių valdžia, ir išbraukti iš kultūringų tautų, atimdami mums mūsų raštą. Tačiau, visai lietuvių tautai stojus į kovą dėl savo kultūros, po 40 metų pavyko laimėti. Nepriklausomai Lietuvos valstybei atsistatius, visuose baruose plito ir mūsų kultūra ir netrukus mums pavyko užgydyti senąsias žaizdas, ir užimti lygią vietą tarp kitų tautų.

Naujoji mūsų krašto okupacija sustabdė normalų mūsų kultūros plėtimąsi; sugriovė visa, ką buvome šioje srityje laimėję. Dabar ne vien griaukamas visas lietuvių tautos pastatas senomis, tik žymiai patobulintomis Muravjovo Koriko priemonėmis, bet ir fiziškai yra naikinama visa lietuvių tauta. Mums, laisvajame pasaulyje gyvenantiems lietuviams, tenka atsakingumas — greta kovos už savo laisvės atstatymą — kovoti ir už savo kultūros išlaikymą, už jos nuolatinį kėlimą ir tobulinimą.

Šioje plotmėje nemaža jau yra atlikta, bet lieka dar platus nepalietis dirvonai, kurie laukia darbininkų. Mes, žemiau pasirašę, esame pasiryžę į tą bendrą mūsų darbą įsijungti. Būtent, esame pasiryžę leisti "Lietuvių Enciklopediją".

Suprąsdami savo atsakingumą lietuvių tautai, stengsimės ją išleisti tokią, kad ji patenkintų išsklaidytą visame pasaulyje mūsų laisvąją visuomenę, kad ji būtų, Lietuvai nepriklausomybę atgavus, nors mažas mūsų tremtinių atpildas kovojančiai tautai.

Dabartinės Enciklopedijos leidėjas yra Juozas Kapočius, prityręs spaudos žinovas, o faktiškieji leidėjai yra visi tie, kurie ją užsisakys. Jos tiesioginis redagavimas pavadamas tiems, kurie ir Lietuvoje tokį pat darbą dirbo, būtent prof. Vaclovo Biržiškai, prof. Pr. Čepėnui, prof. P. Jonikui, ir A. Bendoriui. Redakcijos sekretorius bus rašytojas St. Santvaras. Tačiau, norėdami, kad ir redakcija rastų stiprią atramą mūsų visuomenėje ir pati toji visuomenė turėtų garantiją "Lietuvių Enciklopedijos" nešališkumą, greta faktiškos redakcijos, sudarome ir Redakcijos Komisiją, kuriai, be pačių redak-

cijos narių, sutiko įeiti: prel. J. Balkūnas, prof. M. Biržiška, prof. V. Kanauka, prof. Stp. Kolupaila, prof. V. Krėvė-Mickevičius, prof. K. Pakštas, prof. J. Puzinas, Vytas Širvydas, adv. M. Tolišius, prof. J. Vengris ir dr. A. Želvys.

Kartu kreipiamės tiek į visus, laisvame pasaulyje gyvenančius senosios enciklopedijos buvusius bendradarbius, tiek ir į visus senosios emigracijos kultūros darbuotojus ir ypač į jaunuosius mūsų mokslo kadrus, išaugusius jau tremtyje ir emigracijoje, kviesdami paremti mūsų sumanytą savo bendradarbiavimu. O į geros valios lietuvius, susirūpinusius savo krašto ir tautos ateitimi, kreipiamės kviesdami mūsų darbą paremti, užsakančiais "Lietuvių Enciklopediją", nes tai ir duos galimumo darbą pristiegti prie galo ir jį jau laisvon Lietuvos atgauti, o tiems, kurie liks toje svetingoje šalyje, tie tomai bus amžinas priminimas jų ryšio su visa lietuvių tauta.

Taigi, visus kviečiame i talką.

Redakcija

prof. Vaclovas Biržiška, prof. Pr. Čepėnas, prof. P. Jonikas, Antanas Bendorius, Stasys Santvaras.

Redakcinė Komisija

prel. J. Balkūnas, prof. M. Biržiška, prof. V. Kanauka, prof. Stp. Kolupaila, prof. Vincas Krėvė, prof. K. Pakštas, prof. J. Puzinas, Vytas Širvydas, adv. M. Tolišius, prof. J. Vengris, dr. A. Želvys.

PASTABA: Visais redakcijos reikalais kreiptis į vyriausiąją redaktorių prof. Vaclovą Biržišką, 1222 11th St., N. W., Washington, D. C., USA.

"LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS" LEIDYKLOS PRANEŠIMAS.

Ištyręs leidimo galimybes ir sąlygas ir radęs visuotinį lietuvių susidomėjimą, ryžaus sukviesti Liet. Enciklopedijos kvalifikuotus darbuotojus, su kuriais išdiskutuota ir prieita galutinės išvados leisti bendrą pilną Enciklopediją, kurios būtų 20-24 tomai.

Vidutiniškai per metus išeitų 3-4 tomai. Kiekvienas tomas turės 600-640 psl. (buvusio Liet. Enciklopedijos formato), atspausdintų gerame popieriuje, įrištų liuksusiniuose viršeliuose, su futliaru. Vienas tomas kaštuotų 7,50 dol. (£3,76).

Prieš pradėdami Enciklopediją spausdinti, norime patirti, ar visame laisvajame pasaulyje atsirastų reikalingas jos prenumeratorių minimumas. Todėl didesnė lietuvių kolonijose yra Liet. Enciklopedijos generaliniai atstovai, kurie rinkis Enciklopedijos prenumeratorių. Jokių pinigų iš ank-

Redaguoja Sambūrio "Šviesa" Australijos Regionalinė Valdyba

College

IRENĄ MORAITĘ

ir

JONĄ PETRUTĮ

sukūrusius lietuvišką šeimą sveikina Sambūrio "Šviesa" Sydney Skyrius

Collegas

ONUTĘ ir ALGĮ PLUKUS, susilaukus dukrelės, nuoširdžiai sveikina

Sambūrio "Šviesa" Sydney Skyrius

to nebus imama: kiekvienas išėjęs, iš spaudos tomas prenumeratoriams bus prisiunčiamas išperkamuju mokesčiu. Todėl prenumeratorių čia niekuo nerizikuojama, nes jis mokes už tai, ką jis gaus. Enciklopedijos prenumeratorių pačioje pradžioje bus prašomas pasirašyti pasižadėjimą, kuriuo jis įsipareigoja išpirkti kiekvieną jam prisiuntą Enciklopedijos vieno komplekto tomą.

Jei iki N. Metų paaiškės, kad reikalingasis prenumeratorių minimumas susidaro, tai apie kovą-balandį išeis pirmas tomas. Ir paskui eis reguliariai kas 3-4 mėnesiai.

Leidyklos atstovas Australijoje yra: A. Krausas, 24 Grandview ave., Maribyrnong W. 3, Vic.

Papildomi atstovai bus paskelbti vėliau. Tų vietovių lietuvių, kur nėra gen. atstovų, prenumeratos reikalui gali kreiptis į artimesnį atstovą arba tiesiai į Enciklopedijos Administraciją, 680 Bushwick ave., Brooklyn 21, N. Y., USA. Taip pat dar yra reikalingi atstovai tose lietuvių kolonijose, kurios čia neišminėtos, bet kuriose gyvena gausia lietuvių. Jei kas sutiktų apsiimti tokias pareigas, maloniai kviečiame pranešti Enciklopedijos Administracijai.

Liet. Enciklopedijos bus spausdinama tiek, kiek jos prenumeratorių užsisakys iš anksto. Atsarginio kiekio Leidykla negalės išleisti, nes tam reikalingas didesnis kapitalas, kurio Leidykla neturi. Dėl to tie prenumeratorių, kurie norėtų vėliau užsisakyti, jau negalės gauti pirmųjų tomų. Todėl Leidykla kviečia užsisakyti iš anksto — tuojau pat.

Ryžomės dideliu darbu. Jei lietuviškoji visuomenė jį įvertins — tesėsime.

JUOZAS KAPOČIUS

"Lietuvių Enciklopedijos" Leidėjas

SAMBURIO "SVIESA" V-JO VIŠIOTINIO SUVAŽIAVIMO REZOLUCIJOS

1. Lietuviškasis jaunime, "Šviesos" Sambūris, jungdamas lietuviškąjį jaunimą dvasinės rezistencijos kovai už mūsų tautos gyvybės išlaikymą, kviečia jus nepasiduoti tremties gyvenimo apatijai, bet veržtis į gyvenamo krašto augstąsias mokyklas, siekiant mokslo ir profesinio išsilavinimo, kad, išaušus Tėvynės laisvės rytojui, įgyto mokslo žinias galėtumėte pasvesti Lietuvos atkūrimo darbui.

II. "Šviesos" Sambūris, laikydamas vienu iš pagrindinių savo uždavinių lietuvių tautin. gyvybės išlaikymą ir jausdamas susirūpinimą bei didelę atsakomybę už lietuviškosios kultūros tremtyje išsaugojimą, kviečia lietuvių visuomenę stipriai remti tos kultūros institucijas ir individualinių žmonių pastangas, palaikančias ir kuriančias mūsų Tautos dvasines vertybes.

III. Sambūris "Šviesa" reiškia gilią susirūpinimą ir nerimą, kylantį stebint laikurių lietuviškų vadovaujančių veiksmų savitarpio santykių raidą pastarųjų metų bėgyje.

"Šviesos" Sambūris, kurio eilėse, siekdami bendrųjų idealų gražiai telpa įvairių demokratinių grupių jaunėsiosios kartos atstovai ir sroviškai nepriklausomas jaunimas nenori tikėti, kad mūsų politinės veiklos veteranai nesugebėtų sukoordinuoti savo sąsurų grupinių, asmeninių ar kt. sąsurų interesų gyvybiniam bendriesiems lietuvių tautos reikalams.

Jei artėjanti visų mūsų vadovaujančių veiksmų ir lietuviškosios visuomenės atstovų konferencija — seimas žada būti dar viena laiminga proga lietuvių politinio subrendimo egzaminui pakartoti, tai "Šviesos" sambūris reiškia savo didžiausią troškimą: "Vardan tos Lietuvos, Vienybė teidyti!"

IV. "Šviesos" Sambūris yra įsitikinęs, kad išlaisvintos Pabaltijos tautos sudaro natūralią interesų bendruomenę, turės ir norės įsieti naujų organizacinių formų galimai glaudesniems savitarpio ryšiams nustatyti.

"Šviesos" Sambūris todėl giliai apgailestauja žymios mūsų visuomenės dalies, o ypač bendrųjų visuomeninių institucijų inertišką abejingumą Pabaltijos tautų sąartėjimo idėjos atžvilgiu ir kartu kreipiasi į visus neparapiškai galvojančius pabaltiečius: Bendrą tautinių nelaimių dienos, išgyventos Tėvynėje prie Baltijos ir tremtyje abipus Geležinės Uždangos, tebūna mums visiems nepamirštamą paskatą su keleriopai didesniu užsidegimu ir ištverme siekti tos didžios valandos, kada visų trijų likimo suetuoktų Pabaltijos tautų vaikai galės švęsti ir bendrąsias savo tautinio triumfo dienas po vienu stogu!

KRONIKA

* Rugsėjo 27 d. Sydney skyrius turėjo coll. Jurgio Kalakausko apžvalginę paskaitą "Lietuvos politinės partijos bei srovės ir tremtis". Paskaitą sekė ilgos ir įdomios diskusijos, kurios turėjo tris pagrindines dalis: partijos bei srovės Neprik. Lietuvoje, rezistencinis judėjimas okupacijose, tremtis ir VLIKas.

Susirinkusieji pageidavo, kad panašių paskaitų būtų sukurta ištisa eilė, galint plačiau panagrinėti kiekvienos partijos ideologiją ir programas.

* Coll. A. Plūkas, Sydney skautų vietininkas, organizuoja lietuvių skautų reprezentacinį vienietį, kuris dalyvaus prie Sydney įvykstančioje Pan Pacific Jamboree.

* Chicagos (JAV) skyriaus naują valdybą sudaro collegos: D. Elyaitienė — pirmininkė, R. Paškevičius — sekretorius, P. Jurkštas — išdininkas, V. Dargis — organizaciniai reikalai, J. Valaitis — narys.

Geresnei veiklai išvystyti sudarytos šios sekcijos: kultūrinio parengimo, visuomeninio auklėjimo, ūkinė-ekonominė, sporto ir turizmo. Ūkinė-ekonominė sekcija jau yra suorganizuavusi Vokietijoje likusių ir studijuojančių narių rėmimą ir išsiuntusi nemažą sumą pinigų.

* Coll. Elena Urbaitytė, 1949 metais baigusi Ecole des Arts et Métiers de Fribourg vėliau gilinusi studijas Paryžiuje ir Amerikoje, yra Alabama State College for Women (JAV) dailės profesorė. Nuo 1951 metų rudens ji dėsto tapybą, moderniojo meno istoriją, drabužių paįsą ir medžiagų raštus, bei ruošiasi savo darbų parodai.

* Svedijoje šiuo metu Sambūrio skyriaus veikla sustojė, nes beveik visi šviesiečiai išemigravo.

* Paryžiaus skyrius turi 35 narius, paskutines kadencijos metu surengęs 5 susirinkimus su aktualiomis paskaitomis. Skyrius aktyviai remia Rezistencinę Santarvę.

* Coll. V. Petryla Argentinoje yra Dr. Basanavičiaus vardo Lietuvių Centro veikėjas, paskutiniu laiku su dviem partneriais atidaręs keramikos fabriką.

* Pirmas pasaulyje lietuviškas dienraštis "Naujienos" neseniai šventė savo 38 metų sukaktį. Dienraštis eina nuo 1914 metų ir jį visus šitus metus redaguoja Dr. Pijus Grigaitis. Jis yra laikomas socialdemokratų oficiozu.

"PRIEGLAUDA ROJUJE"

Paskutinėmis žiniomis skaičiuojama, jog Čekoslovakijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Bulgarijoje ir Vengrijoje bendrai yra apie 442 koncentracijos stovyklos, kurios "globoja" apie 1.255.000 žmonių.

Vyr. mkt. H. Antanaitis

Vasario 16 Gimnazijos siekiai ir rupeščiai

Vasario 16 Gimnazijos Vokietijoje egzistavimas — naujas ir ypatingas reikšmingas lietuvių tremtinių kultūriniam gyvenime. Seniau, prieš keletą metų buvusios lietuvių ir kitų tautų tremtinių mokyklos buvo užlaikomos UNRA, IRO arba plačiai išsišakojusių turtingų organizacijų. Šios organizacijos duodavo mokykloms patalpas, maistą, iš vokiečių administracijos išreikalaudavo mokytojams atlyginimą, be to šelpdavo dar ir kitokiais būdais, teikdavo mokslo priemones, duodavo rūbus ir kita.

Vasario 16 Gimnazija jokių tarptautinių užlaikytojų ir nuolatinių globėjų neturi. Ją šelpia lietuviai visuose pasaulio kraštuose, aukodami jai savo sunkiai uždirbtą sutaupytą didesnę ar mažesnę dalį, šelpia ją pinigais ir maistu Balfas, bet ne nuolatiniai. Kartais, bet tai labai retai, sušelpia ją rūbais ir maistu Amerikos katalikų organizacija NCWC, bet ir tai tik inspiruojant mūsų žymiam veikėjui Amerikoje kun. prof. Končiui.

Nauja šioje mokykloje tai, kad ji netik mokina ir auklėja lietuvišką Vokietijoje likusį jaunimą, bet jį ir išmaitina, duoda patalpas, užlaiko internatą ir apmoka mokiniams visas net ir smulkiausias išlaidas. Reikia pasakyti, kad išmaitinti nemažą mokinių skaičių (115) nėra lengvas dalykas. Pav., vien duona kainuojanti 1200 DM į mėnesį. Ir todėl, nors ir aukos atplaukia iš visų pasaulio kraštų, išlaidos sunkiai sugebama padengti, nesuvedami galai su galais.

Pagalbom atėjo ir Vokietijos (Niedersachsen) vyriausybė, sutikdama apmokėti keturis etatus mokytojams. Šią Vakarų Vokietijos Vyriausybės mąstą reikia įvertinti kaip kilnų jos

malonės aktą, kaip mūsų reikalų aukštą ir gilią supratimą. Tai pati vyriausybė teikia gimnazijai ir nemokamai patalpas klaseis (reikia mokėti tik už mokinių bendrabučio patalpas). Lietuvos veiksniai neturėtų šio pamiršti.

Vis tik didžiausia našta šiai gimnazijai išlaikyti gula ant lietuvių pečių, išsišklaidžiusių visose pasaulio dalyse. Ši aukštesnioji mokykla yra vienintelė lietuviška mokykla ne tik Vakarų Vokietijoje, bet ir visame Vakarų pasaulyje. Vargu bus ją galima lyginti su Marianopolio Kolegija Connecticut'e, ar su Sv. Kazimiero Seserų Kolegija Čikagoje. Ten dauguma dalykų, rodos, dėstoma ne lietuvių kalba.

Šitos mokyklos išlaikymas ir egzistavimas — tai lietuviškumo tvirtumo išvystymo įrodymas, tai pasitikėjimo nepriklausomybės idėja patikrinimas. Ši mokykla yra vienas iš etapų kovos už nepriklausomą lietuvišką tautinę mokyklą, kovos, kurią pradėjo lietuvių motina, mokindama savo vaiką prie ratelio beverpiant, bet neleidama jo į rusišką mokyklą; tolimesni tos kovos etapai ir jos rezultatai rusų valdomoje Lietuvoje buvo: "daraktorių" mokyklos Lietuvos kaimuose, "Saulės" Mokytojų Kursai Kaune, Marijampolės Mergaičių Progimnazija, Vorožės Gimnazija ir t.t. Tradicinis lietuvių užsispyrimas ir atkaklumas siųsti savo vaikus į mokyklas, kad iš ten galėtų parsinešti šviesos, kaip brangiausio žmogaus turto, — ir čia, šioje mokykloje, pasireiškė. Šitas turtas keleriopai atstoja mokyklai teikiamas išlaidas, vis tiek, kurio didumo jos bebūtų.

Kai Nepriklausomos Lietuvos mokykloje vienas vidurinės (aukštesniosios) mokyklos mokinių kainavo vyriausybei keletą dešimčių litų į mėnesį,

tai šios mokyklos vieno mokinio išlaikymas ir mokymas kainuoja Lietuvos visuomenei keleriopai daugiau, būtent 20 dol. į mėnesį. Idėjos labai nesigailama jokių išlaidų, nors, grynai praktiškai imant, gal būti ir nevisai pateisinama.

Turint galvoje duosnius lietuvių visuomenės aukas šiai gimnazijai išlaikyti, reikia susirūpinti jos aukšto mokslo ir auklėjimo lygiu. Ši gimnazija negali būti šabloniška, vartojanti nusidėjęs mokslo ir auklėjimo metodus. Ši įstaiga turi būti pavyzdinga jaunimo ugdymo institucija, ruošianti kūrybingas asmenybes Lietuvai atkurti. Jos mokomojojo personalo darbas, pedagoginiai siekiai ir metodai turi atitikti tas viltis ir tuos lūkesčius, kuriuos turi aukojanti lietuvių visuomenė šios mokyklos atžvilgiu. Taipgi ji turi atitikti modernius pedagoginius reikalavimus ir patyrimus. Ir čia lietuviško charakterio ir lietuviškos sąmonės ugdymas — pirmieji svarbūs reikalai. Reikia išsaugoti mokinius Lietuvos gyvybę, tarant d-ro Girmniaus žodžiais. Ši gyvybė išsaugojama puoselėjant ne tikiai prigimtą kalbą, bet ir tam tikrą dvasią. Išsiuo atžvilgiu pasiūlyti ir pasiaukojimas ypač visuomeninėms idėjomis, taipgi kietas ir ryžtingas principingumas turi sudaryti pirmąjį auklėjimo rūpestį. Be to drąsa, heroizmas, kaip priešingybė "zuikiškumui" ir kapituliacijai — turėtų būti ugdymo vedamoji mintis. Reikia išugdyti laisvas asmenybes, kurios sugebėtų atsispirti prieš išorinį smurtą ir išorinę niveliaciją savo tolimiesiems gyvenime. Yra seniai žinoma, kad mokykla yra svarbus lemiamasis ateities faktorius. Bet tik tokia mokykla, kuri sugeba išaukštelinti sumanius, pilnus iniciatyvos žmones, kuri įsiki-

na jaunų žmonių sielose neatbūtiną reikalą sielotis visuomeniniais reikalais. Ir būtų blogai pastatytas mokymo ir auklėjimo reikalas šioje mokykloje, jei mokiniai nepajautų Lietuvos žmonių dejonį Sibiro taigose, Rusijos šiaurės miškuose.

Mokykla yra atsakinga už mokinių politinį ir demokratinį švietimą. Šiam reikalui gal būtų pravartu įvesti atskiras pamokas, kuriose reikėtų nušviesti Lietuvos valstybingumo idėją praecy ir dabarty, išaiškinti giliai suparasto demokratizmo sąvoką, ir žmogaus, kaip valstybės piliečio, teises ir pareigas. Vokietijos aukštesnės mokyklose yra įvestos neseniai panašios rūšies pamokos, pavadintos panašiai a la "Staatsbuergerkunde".

Ivykdyti visus aukščiau nurodytus siekius — nelengvas dalykas. Reikia parinkti atitinkamą metodų. Metodų nustatymas — sunkiausias darbas, kurį reikia atlikti mokomajam personalui.

Gimnazijos kryptis — kaip ją nustatė pereinamieji metai jos kūrėjai ir steigėjai — matematikos ir gamtos mokslų kryptis. Ši kryptis pasirinkta steigėjų todėl, kad supažindinti moksleivius daugiau su tomis mokslo disciplinomis, kurios yra betarpiame kontakte su įvairių rūšių technika, amatais ir ekonomika. Moksleiviai bus pažadinti domėtis šiomis disciplinomis, ir toliau aukštoje mokykloje ar kurioje nors profesinėje mokykloje studijuos tuos mokslus. Turis praktišką techniską išsilavinimą žmogus, gyvenęs užsienyje, gali lengviau prisiskinti sau kelią gyvenimę. Jis gali uždirbti sau duoną bet kuriam pasaulio krašte. Visi emigrantai tai patvirtina. O ir Lietuvoje tokie žmonės daugiausia reikalingi.

Kai kas nesutinka su šia gimnazijos kryptimi, ir samprotauja, ar nevertėtų pakeisti į kalbų, ir taip vad. humanistinę kryptį. Ši kryptis Vokietijos aukštesniųjų mokyklų santvarkoje irgi numatyta. Sakoma, kad ši kryptis dau-

giau tautiškai, daugiau humaniškai auklėjanti jaunuolį. Bet kalbų pamokų ir be išorinio užsiangazavimo ir taip daug Diepholzo Gimnazijoje. Būtent, viso labo 122 pamokos savaitėje: lietuvių kalbos 34 p., vokiečių kalbos 48 p., lotynų kalbos 12 p. ir anglų kalbos 28 p. Tuo tarpu matematikos, fizikos ir gamtos mokslo pamokų žymiai mažiau, būtent, tik 70 pamokų savaitėje, visoms klaseis. Kalbų pamokų prigrista, žinoma, ne be išorinio spaudimo: vokiečių kalbos yra 6 pamokos kas savaitę kiekvienoje klaseje. Reikėtų dar prisiminti, kad matematika, fizika ir kiti gamtos mokslai ugdo griežtą ir konsekventišką galvosena, logišką sprendimą, savikritiką, atsakomybės jausmą ir kitas aukštas žmogaus savybes. Dėl aukščiau paminėtų priežasčių gimnazijos kryptis turėtų pasilikti ta pati.

Klausimas aktualus, ar nevertėtų anglų kalbą pakeisti prancūzų kalba. Mokykla ruošia jaunus žmones Europai, o ne užjūriui. Anglija nustoja vis daugiau ir daugiau savo dominuojančios politinės reikšmės. Be to Prancūzijoje, Strassburge ir Paryžiuje yra sudaryti Laisvosios Europos universitetai, į kuriuos įstoti Diepholzo Gimnazijos abiturientai galėtų būti pirmaisiais kandidatais. Bet prancūzų kalbos žinojimas tuose universitetuose — būtinas dalykas. Laisvosios Europos Universitetas teikia nemažas stipendijas, ir nepasinaudoję šiomis stipendijomis būtų nuostolingas dalykas. Kiek teko nugirsti, Laisvajame Europos Universitete yra skiriamas kelios vietos kaip tik pabaltiečiams, o nesant latvių ir estų aukštesniųjų mokyklų Vokietijoje, tos stipendijos kaip tik turėtų tekti Diepholzo Gimnazijos abiturientams. Prancūzų kalbos klausimas turėtų būti išspręstas, susisiekus su aukščiauo minėtu universitetu.

(Bus daugiau)

Redaguoja P. Pusdešris

KRISTUS KARALIUS

Jėzus atsakė: Mano karalystė ne iš šio pasaulio; jei mano karalystė būtų iš šio pasaulio, mano tarnai juk kovotų, kad nebūčiau įduotas žydams; bet dabar mano karalystė ne iš čia. Tuomet Pilotas jam tarė: Tai tu esi karalius? Jėzus atsakė: Tu pats sakai, aš esu karalius.

Jon. XVIII. 36-37.

Paskutinis spalio mėn. sekmadienis yra Kristaus Karaliaus šventė, kuriai motto duoti popiežiaus Pijaus IX žodžiai: Teateina Tavo Karalystė. Pop. Pijus XI, savo encikla Quas Primas, 1925-ais šventaisiais metais šią šventę įvedė Kat. Bažnyčioje. Minėtoje encikloje Pijus XI, priminęs Sen. Testamento pranašystes ir pačio Kristaus liudijimą Nauj. Testamente, kad Jis yra Karalius, toliau nurodo, kad Kristaus Karalystės didžiausias šių laikų priešas, kurį popiežius pavadino pikta dvasia, yra pasaulietiskumas (laicizmas), t.y. šių dienų valdovų nepripažinimas Dievo aukščiausiu Valdovu bei jų valdžios šaltinių, ir nepripažinimas Jo Bažnyčios tikra bendruomene, turinčia teisę į pilną laisvę ir nepriklausomumą nuo civilinių autoritetų.

Jei jau 1925 m. popiežius rado reikalo persipėti žmonių ir paraginti ją grįžti iš klaidingo kelio, tai dabartiniais laikais tas turi būti dar aktualiau, dar labiau reikalinga. Pasaulietiskumo dvasia, kylanti iš senosios klasikinės pagonybės, visai laiką rodo kovose nepailestingai šėtono veržlumą, ir užlieja kaskart vis daugiau pasaulio šalių. Nepripažįstama Dievo vyresniškumo, atmetama valdžia Kristaus, kaip Karaliaus, Jo Bažnyčia slopinama, persekiojami ir žudomi Jo tarnai, ir į Dievą tikį prievarta verčiami nusilenkti velniui idėjos ar žmogaus pavidale.

Šv. Augustinas, kuris gyveno "Amžinojo" Romos Imperijoje, ir kuris matė ją griūvant (jis mirė vandalams lauziant jo miesto vartus), pripažino reikalingumą Dievo Valstybės, nes tik tokiuose santvarkoje esą galima išvengti chaoso; ir to laiko filosofai skelbė tos pačios rūšies valstybinę santvarką, nes matė anarhiją, į kurią vedė visi tie, siekiantys tos pačios idėjos, bet be Dievo, norį tik pasaulio užvaldymo.

Visa tai išplaukia iš didelės ir šv. Augustino taip gražiai išreikštos tiesos: "Viešpatie, neramios yra mūsų širdys, kol jos nepailsės Tavje." Yra tik vienas įstatymas, ir tai yra Dievo įstatymas, viena tvarka — Dievo tvarka. Šalia jos yra tik anarhija ir chaosas — velnio tvarka. Tik kada žmonija

išgirs Kristaus Vietininko balsą, grįš vėl prie Dievo ir pripažins Kristaus Karalystę, tik tada bus pasaulis tikra ir pastovi taika.

Pagal "Messenger" Oct. 1, 1952.

JONAS GUTENBERGAS

Šiandien, kada kiekvienas vaikas žino, kur buvo išsprogdinta pirmą, antrą ir t.t. atominė bomba, kada atviriausiai kalbama apie prasidedančią naują žmonių erą — atominės energijos erą, retas kuris prisimena prieš 500 metų išrastą nemažesnę jėgą, kuri per tuos penkis šimtmečius užkariavo daugiau žmonių, negu visi technikos išradimai drauge paėmus. Spauda šiandien tapo kasdienybė, mes nemokame vaizduotis gyvenimo be knygų ir laikraščių, spauda greičiausiai susisiekiama priemonėmis šiandien keliauja skersai, išilgai žemės, joje šalia tiesos, gėrio ir grožio susisuko sau lizdus ir šlykščiausias melas, bjauriausia propoganda ir Dievą su žmonija, tautą su kitomis tautomis, žmogų su žmogumi rišančius ryšius griaužią kirminai. Spauda talpina savyje ir dangų ir pragarą, spauda sugriaua tautas, sužlugdo valdovus, ji išiskverbia į žmogaus minčių pasaulį ir sukelia revoliucijas galvosenoje, spauda uždega žmogų ligi cherojiško pasiaukojimo, su kuriuo mūsų Tautos knygnešiai, nebedami Sibiro, ant savo pilkų sėrmėgų gabeno iš Prūsų mūsų Tėvynės laisvės Aušrą, spauda — lietuviška spauda liko mums ir tremtyje tuo paskutiniu šiaudu, į kurį įsikibę laikomės, norėdami kaip galima ilgiau išsilaikyti nenuskendę kitų tautų katiluose.

Šia didžiulę jėgą — spaudą išrado katalikas Jonas Gutenbergas. Pirmoji judomų šriftų atspausdinta knyga buvo šv. Raštas. Nuo jo atspausdinimo šiais metais sueina 500 metų.

Jonas Gutenbergas gimė Vokietijoje, Mainco mieste, 1398 m. Jis buvo parikštėtas Jonu Gensfleisch, bet norėdamas išgelbėti nuo išnykimo garsią savo motinos Elsen zum Gutenberg pavarde, jis ją pats pasivadino.

Laikė vieno feodalų sukilimo Gutenbergų šeima pabėgo į Strasburgą, ir tai buvo priežastimi to, kad Jonas savo naujomis idėjomis pateko istorijon. Čia Gutenbergas išmoko brangių akmenų šlifavimo, medžio pjaustinėjimo, tolaikinio spausdinimo blokais ir metalo liejimo.

Kaip Dostojevskis, skolų spaudžiamas parašė savo geriausius romanus, panašiai ir Gutenbergas visą gyvenimą buvo varginamas skolintojų ir tos rūšies bylų teisme, ir tas, greičiausiai, jam suteikė energijos ir judrumo įsikant visur galimų būdų pralobti ir atsiteisti skolas.

Iš prigimties Gutenbergas buvo sa-

vystovus galvotojas. Visą savo gyvenimą jis išbuvo, atrodo, pavyzdiniu viengungiu. Jo didžiausia aistra buvo šv. Raštas, kurį jis nauju būdu ir norėjo atspausdinti taip, kad jis savo grakštumu ir preciziškumu galėtų pralenkti ligi tol dažniausiai vienuolynuose ranka rašytus egzempliorius ir spausdintus mediniais blokais (medyje išpjauštytas viso puslapio tekstas). Bet tam reikėjo pinigų. 1452 m. jis pakartotinai kreipėsi į vieną savo "mecenatą" p. Fust, kad šis jam paskolintų dar 20.000 dolerių (20.000 dolerių jis buvo jam skolingas iš ankščiau). Fustas, patikėjęs būsimu išradimu svarbū ir reikalaujamą sumą Gutenbergui paskolino su sąlyga, kad būsimam "knygų darymo" darbe jis taip pat būsiąs dalininku.

Pagalau Gutenbergui svajonės virto tikrove. Jis tikrai atskirų raidžių judomą šriftu "gamino" pirmą spausdintą knygą, kuri nukonkuravo rankraštį ir padarė nereikalingu daugelio mėnesių nuobodų darbą perrašinėjant ranka.

1445 m. Gutenbergui buvo iškelta garsioji ir paskutinė byla. Fustas pareikalavo savo paskolintų 40.000 dolerių, plus 10.000 dolerių palūkanų. Gutenbergas bylą pralaimėjo ir jo visas turtas, įskaitant ir spaustuve, buvo konfiskuotas. Kitaip sakant, pasikartojė sena beveik visų genijų ir išradėjų istorija — visiškai finansinis bankrotas, bet ši istorija turėjo laimingą pabaigą — jo svajonės buvo išpildžiusios, jis savo pirmu bandymu atliko didžiulį ir kilnų darbą, suradęs Dievo Žodžiui naują kelią į žmonių širdis.

Senatvėje Gutenbergą išlaikė Mainco arkivyskupas. Jis mirė 1468 m. ir buvo palaidotas šv. Pranciškaus bažnyčioje, kaip uolus Trečiojo Ordino narys.

POPIEŽIUS PERSPĖJA PASAULI NUO KLASTINGO PRIEŠO

Roma, X 12. Šį vakar Popiežius Pijus XI, kalbėdamas Katalikiškos Akcijos 13-os metų sukaustuvių proga, šv. Petro aikštėje, susirinkusiai tūkstantinei miniai pareiškė, kad pasauliui grėsia pražūtis. Jums nereikia pasakyti, kas yra priešas — kalbėjo popiežius — jis yra tarpe mūsų visur, klastingas ir pražūtingas. Jis nori pašalinti Kristų iš šeimų, mokyklos, viešo ir juridinio gyvenimo, iš institucijų valstybės vyrų, kurie sprendžia šiandien ar taika, ar karas. Pavojaus kasdien darosi vis realesnis. Paskutiniu metu priešas bandė demoralizuoti intelektualinį, socialinį, moralinį ir krikščionišką gyvenimą. Jis bandė sukurti prigimti be malonės, protą be tikėjimo, laisvę be autoriteto, o kartais ir autoritetą be laisvės. Jie nori pasaulį pastatyti ant tų pamatų, kurie, deja, mums neegzistuoja.

Virš pusės milijono minia buvo užplūdusi šv. Petro aikštę ir šonines gatves.

LAPKRIČIO 1 DIENĄ,

šeštadienį, yra Višų Šventųjų, katalikams privaloma šventė. Adelaidės lietuviams pamaldos šv. Juozapo, bažnytelėje bus 9 val. ryto.

metus laikau prie savo lūpų. Gyvenimas išsilpė iš mano kūno kiekvieną lastelę, bet visvien aš dar kvėpuoju ir šliaužioju iš vietos į vietą, palaikydamas savo kūną vandeniu ir duona — nors ir neturiu noro gerti ir valgyti. Visa mano kančia yra tai, kad aš nesuprantu ar aš esu belaisvis, ar laisvas žmogus. Aš esu už spygliuotų vielų, bet negaliu įtikėti, kad tai tiesa. Nezinojimas yra daug skausmingesnis negu vergavimas. Tie žmonės, kurie uždarė mane, neturi neapykantos man ir visai netrokšta man bausmės ar mirties. Jie paprasčiausiai nori išgelbėti pasaulį, bet kankina mane jie ant lėtos ugnies. Žinau, kad esu ne vienas, Viešpatie. Pasaulio valdovai kalba gražius žodžius apie laisvę. Aš tikiu — jie nemeluoja reikalaudami žmonijai laisvės, bet, kalbėdami apie laisvę, jie stato kalėjimus. Pilna žemė yra kalėjimų. Jų pralobose yra Gėris, bet, kai jie paliečia žmogaus kūną, jų palietimas pavirsta į mirtinai nuodingą strėlę. Jie stato ligonines žmogaus žaidimams išgydyti, bet iš jų rankomis paliečių plytų išauga kalėjimai. Paversk mane, Viešpatie, į akmenį ir nepalik tokiu, koks esu."

Tuo metu bažnytelėn įėjo kunigas. Jis dėvėjo amerikonių armijos rūbus su P. O. W. raidėmis, kaip ir visi kiti stovyklos belaisviai. Kunigas pasiteiravo kas jie tokie, kokios tautybės.

"Mes laikome mišias kas vakarą šėta valanda. Aš esu arkivyskupas Paladijus iš Varšuvos. Buvau suimtas. Mišios yra tikrai įdomios. Ateikite. Čia yra ir jūsų tautybės kunigas, bet šiuo metu jis guli ligoninėje."

Kartą šėta valandą kunigai pradėjo pamaldas. Trajanas stovėjo šalia Jono ir klausėsi arkivyskupo švelnaus balso. Staiga Trajanas žengė link altoriaus ir nugriuvo ant žemės. Jonas pripuolė gelbėti. Bažnytelėje be kunigų daugiau nieko nebuvo ir Jonas apsidairęs kažką pastebėjo ir tuo momentu supratė kodėl Trajanas apalpo.

Kaip kas myli...

Viename žinomame Šveicarijos viešbutyje, kuriame buvo priimami vien jaunavedžiai, sėdėjo terasoje penkios tik-ką vedusios poros ir gėrėjosi aikštėje šokančiais artistais.

Tuo tarpu dangus apsiniaukė ir artėjo audra. Jauno anglo žmona pakilo ir nuėjo prie atramos, norėdama pasiimti ten kabančią skarą. Staiga trenkė perkūnas ir ji krito negyva. Anglas ramiai paspaudė skambutį ir tarė įėjusiarnui:

— Prašau paskambinti laidotuvių biūriui, o prieš tai išneškite mano žmonos lavoną. Taip pat atneškite tik vieną bifstekso porciją.

Papietavęs anglas nuėjo į tolimą parko kirtelę ir, įsitikinęs, kad niekam nesudrums ramybės, — nusišovė.

Sekančioje terasoje sėdėjo du jaunavedžiai rusai.

— Moj mylinkij Ivaška, žiūrėk, kaip antai prancūzas atsiklaupęs ant kelių meiliai bučiuoja jos rankas... O! Ivan, tu visiškai nesi meilus...

— Dorogaja Nadia, ką jau ten... Tur būt, nugėręs... bet jeigu tu nori iš manęs meilės, tai duok tą litrą degtinės, kurį turi paslėpusi, negi, tu manai, kad šis vynas-vanduo gali uždegti mano kraują?

Po pietų Nadia atidavė Ivanui degtinę ir tas, išsigėręs... gerai išlupo Nadei kailį.

Kitoje terasoje lenkų porėlė taip pat gėrėjosi prancūzų meilia pora, ir staiga juodaplaukė jaunoji atsiduso:

— Ach, Zigmuntai, koks tai žmogus, kokia tai meilė!... Ar tu kada nors

bent pažvelgei taip į mane, kaip tas prancūzas!...

— Ką tu kalbi, moja kochana, aš dėl tavęs pasiryžęs mirti!...

— E, kur tu mirsi dėl manęs, kai net kortomis negali nustoti lošęs, sakykim, irgi dėl manęs!

— Netiki! — sušuko tragišku balsu lenkas ir, pagriebęs peilį, dūrė sau į pilvą, bet taip, kad būtų daug kraujo ir nepavojinga žaizda.

Dar toliau sėdėjo vokiečiai.

Hans tarė Gretchen:

— Ko ten dabar vėpsai į tuos pasileidusius prancūzus? Reikėtų polizeilich uždrausti viešose vietose bučiuoti rankas. Bet vis dar nenutrauki akių... Žiūrėk, viskas atšalo, tiek sumokėta...

Ir paėmęs popierių susivyniojo likusį mėsos gabalėlį.

Dabar galime eiti numigti. Jei norėsi valgyti, mein Liebchen, nieko neužsakyk: ši mėsa ir šalta nebloga... O čia, zum Teufel, tiek viskas kainuoja.

Tuo laiku žavinga prancūzė kreipėsi į meilų vyrą:

— Mon ami, tu gal nieko prieš, jeigu aš išvyksiu dviem dienom?

— O, mano širdėle, aš irgi norėjau kažką panašaus tau pasakyti... Mat, sutikau senų pažįstamų...

— Bet ką teta pagalvos? Mes šią pirmą povestuvinę savaitę tik vieną dieną praleidom drauge.

— Mano miela, ką reiskia tetos nuomonė prieš tavo meilę! — sušuko prancūzas ir, pasiuntęs pilną susižavėjimo žvilgsnį, dingio duryse. E.

DIDŽIAUSIA PASAULY UŽTVANKA

Washington valstybėje, nuo Kanaados sienos, Rocky kalnyne prasidėjus, netaisyklinga S išsivyniavusi, su dideliu pietiniu intaku Snake, į Didįjį Vandenyną įteka Columbia upė. Jos basei ne pereitais metais baigta statyti ir įrengti didžiausia pasaulyje Grand Coulee užtvanka su galingiausiu pasaulje elektros jėgaine. Grand Coulee užtvanka dažnai vadinama aštuntuoju pasaulio stebuklu. Tačiau tai nėra stebuklas, bet tik žmogaus rankų darbas, išnaudojant tam tikslui tinkamas gamtos sąlygas. Štai keletas duomenų.

Grand Coulee užtvankai pastatyti sunaudota 10. 585.000 kub. jardų betono, sveriančio 21.600.000 to. Tai yra sunkaus tipo konstrukcija 4.173 pėdų ilgio (atstumas tarp užtvankos krantų). Pamato plotis — 500 pėdų, 30 pėdų pločio viršuje. Jėgainių sunaudojimo vandens kelias yra 1.650 pėdų pločio; jame telpa 11 angų po 135 pėdas ilgio ir 28 pėdas aukščio, kurios veda vandenį į turbinas. Vandens kritimas 320 pėdų — tai yra dvigubai negu Niagara, ir kritimo plotas sudaro apie 15 akrų. Birželio vidury jėgainėms skirtos vandens kiekis būna 4.000.000 gal. per sekundę.

Jėgainės, kurių viena yra vakarinė,

VISUOTINOJI P.L.S.S. SKAUČIŲ SESERIJOS SUEIGA

Skaucių Sesiarijos Vadija rengia savo pirmą Lietuvos Skaucių sueigą, kuri įvyks š. m. lapkričio 2 dieną. Nesant galimybių visoms vienoje vietoje, ši sueiga įvyks kiekviena vienetu atskirai, tą pačią dieną ir su ta pačia iškilmingos programos dalimi.

Mes norime šia sueiga labiau apjungti visas seses, kad giliau pajustumėm priklausiančios Lietuvos skaučių šeimai, kuri šiandien išblaškyta po visą pasaulį, pagal išgailes tesia Nepriklausomoj Lietuvoj pradėtąjį darbą.

Šitos sueigos tikslas mus visas suurbinti suartinti, o tampseni tarpusavio ryšiai išugdys daugiau savimi, o tuo pačiu ir didesni ryžtingumą. Tada mes tvirčiau žengsime plačiuoju pasaulio vieškeliu ir gilinsime jame lietuviškąją vagą.

Mielos sesės, atsiliepkime visos: ar tai vienuose susibūrusios ar pavienios, kad laiku galėtumėm jums atsiųsti sueigos programą.

Tegul šios Visuotinos sueigos metu mes visos ir Lietuvos Skaucių šeimos narės ir Lietuvos Motinos dukros būtumėm vienos bendros minties:

Budėkime! Gimtosios žemės ir visos žmonijos laisvei.

metu jis guli ligoninėje."

Kartą šėta valandą kunigai pradėjo pamaldas. Trajanas stovėjo šalia Jono ir klausėsi arkivyskupo švelnaus balso. Staiga Trajanas žengė link altoriaus ir nugriuvo ant žemės. Jonas pripuolė gelbėti. Bažnytelėje be kunigų daugiau nieko nebuvo ir Jonas apsidairęs kažką pastebėjo ir tuo momentu supratė kodėl Trajanas apalpo.

antra rytinė užtvankos pusė, turi po 765 pėdas ilgio, 112 pėdų aukščio. Kiekviena jų turi po 9 Francis tipo turbinas, 150.000 HP kiekviena. Bendras apkrovimo galingumas 2.370.000 kilovatų arba 3.175.000 HP. 1951 m. jėgaine pagamino 13 milijonų kWh.

Pirmas generatorius buvo paleistas į darbą 1941 m. kovo 18 d., gi galutiniai paleisti darban visi generatoriai tik 1951 m. rugsėjo mėn. Kiekvienas generatorius turi 32 pėdas aukščio, 45 pėdas skersmens. Inkaras su veleno sveria 500 tonų, skersmuo 30 pėdų, generatoriaus greitis — 120 aps. per minutę. Generatoriaus stovo svoris — 238 to. Velenas jungias turbiną su generatorium, yra 75 pėdų ilgio, 44 colių skersmens ir sveria 75 to.

Jėgaine aprūpinta automatiniais jungikliais, veikiančiais 1-20 sekundės (3 periodai) greičiu.

Užtvankos darbas buvo pradėtas 1933 metais ir baigtas po septynerių metų. Pati užtvanka sudaro tarytum didelį ežerą, nusitęsiantį 151 mylią ilgio, apie 4.000 pėdų pločio iki 375 pėdų gylio ir 128 kvadr. mylias ploto. 1948 metais užtvankos vandeniu buvo pradėta drėkinti 5.800 akrų dirbamąs žemės, o praeitais metais iki 200.000 akrų. Irigacijos darbas skirto apie 610 milijonų dolerių. Grand Coulee jėgainės tarnybą sudaro 118 tarnautojų.

* Australijos vyriausybė žada įsteigti specialiąją organizaciją, kuri tyrinėti būdus, kaip uranijumą tobuliau panaudoti pramonės reikalmams.

* Tikimasi, kad iki šių metų pabaigos partizanų pasipriešinimas Mala juose turėtų būti sukinaitas.

* Britanijos karalienė Elizabetha ir Edinburgo kunigaikštis Pilypas lankysis Australijoje 1954 metais.

* Pasaulinio masto mokslininkas dr. Wernher von Braun pareiškė, kad per kelio metų žemė turės dirbtinę, žmonių pagamintą, satelitą, kuris kaip mėnulis keliaus aplink žemę ir kur bus įrengtos mokslinės laboratorijos.

* Gen. Ridgway įspėjo, kad NATO karinis pajėgumas dar toli gražu nėra pakankamas ir kad Sovietai puolę lengvai užimtų Europą.

* Žinomas Australijos ekonomistas prof. Sir Douglas Copland pareiškė, kad "lengvas gyvenimas" Australijoje negrįžtamai baigėsi ir kad dabar teks mažinti gamybos kaštus, kad kraštą vėl pastatytų į pakenčiamą ūkinį stovį.

P.L.S. Skaucių Sesiarijos Vadija

Adresas: 735 E.90 Cleveland 8, Ohio, U.S.A.

"Tėvas Koruga" — ir Jonas suklupo ties kunigo kojom pabučiuoti pirštus, bet Tėvas Koruga jau nebeturėjo kojų ir vaikščiojo ant ramsčių.

"Trajanai, mano sūnau!" — prašeko Tėvas Koruga ir paleidęs ramsčius abiem rankom puolė apkabinti savo sūnų, pirmą kartą po trylikos metų su tikta belaisvių stovykloje...

Vertė Vac. Tamošaitis

Belaisviu stovykloje

V. Gheorghiu

Penkioliktoji belaisvių stovykla — Darmstadt. Ji buvo visiškai tokia pat, kaip ir kitos keturiolika, išskyrus tai, kad joje buvo ortodoksų bažnyčia, maža ir improvizuota. Trajanas su Jonu nusiėmė belaisvės kepurės ir įėjo į vidų.

Bažnytelė buvo įrengta palapinėje. Altorius stovėjo pačiame gale. Visos ikonos buvo nupieštos anglimi ir spalvota kreida ant kartono gabalų. Grindų jokių nebuvo — vien tik nuoga žemė.

Lijo visą naktį. Prasisunkęs pro palapinės palus vanduo žemę pavertė į purvą.

Bažnytelės vidury stovėjo žmogaus ūgio kryžius. Trajanas atsiklaupė prieš jį. Nukryžiuotasis buvo išpiautas iš kartono. Jo erskėčių vainikas irgi buvo išpiaustytas iš metalinių maisto konservų dėžučių, smulkiai sukarpytų ir įvairiai sulankstytų.

Pakėlė akis Trajanas į Nukryžiuotojo rankų žaizdas. Menininkas matyt neturėjo raudonos kreidos kraujo ir žaizdų atvaizdavimui, kad tose vietose prikaltė rondonas "Lucky Strike" cigarečių pakelių iškarpas. Juodos "Lucky Strike" raidės visiškai aiškiai matėsi.

"Niekad nesu matęs Tave, Viešpatie, taip skausmingai nukryžiuotą", prašeko Trajanas. "Aš atėjau pasiimti už savas žaizdas, bet aš nesuge-

bu... Atleisk man, Viešpatie, jei aš pirmiausiai melsiuos už Tavo "Lucky Strike" žaizdas, kurių kraujo dėmės tepa Tavo šonus, Tavo rankas ir Tavo kojas. Leisk man pirmiausia melsis už Tavo konservų dėžučių vainiką puošiantį Tavo galvą."

Trajanas akys, klaidžiodamas Nukryžiuotojo kūnu, pastebėjo ant jo krūtinės spausdintą "M" raidę. Tai buvo "M" ant tos maisto dėžės su užrašu "Menu Unit" — iš kurios kartono buvo iškirptas Nukryžiuotojo kūnas.

Atsistojo Trajanas ir pabučiavo Jo kojas.

"Aš jaučiuosi palietęs ir ragavęs Tavo kūną, o Viešpatie, mūsų Išganytojai ir amžinasis mūsų vilčių "Menu" Tėve, mano vienintelės "Menu Unit". Aš niekad nesupratau, kad Tavo kūnas yra mano ir mūsų penas. Iš kur anas menininkas įgavo tokią mintį iškirpti Tavo kūną iš kartoninės "Menu Unit" dėžės?"

Jonas tuo tarpu tyrinėjo iš sidabrinų cigarečių pokelių popierių iškirptus angelus ir ant Dievo Motinos kaklo užkabintą iš pudingo dangelių padarytą grandinėlę. Persižegnojo ir priejęs atsiklaupė šalia Trajanas.

"Viešpatie", meldėsi Trajanas, "nemeldžiu Tave kad atitum šią taurę nuo mano lūpų. Aš žinau, kad tai neįmanoma. Aš tik meldžiu Tave — padėk man gerti tą taurę, kurią išstius

PAS LOFFLERI PIRKTI APSIMOKA!

LEARN ENGLISH—MOKYKIMES ANGLISKAI

BROADCAST BY THE AUSTRALIAN BROADCASTING COMMISSION

(Lessons 27-52)

RADIO PROGRAMME
"FOR NEW AUSTRALIANS"

1st November, 1952.

(Lesson 44)

Paul's English is better every day. John and Mary are pleased. Now they will teach Paul the past tense.

JOHN: Paul speaks well now...

MARY: I know, John! Do you think we must teach him the past now?

JOHN: Yes, I do, Mary. I'm sure he can learn the past all right...

PAUL: And what is the past?

MARY: The words for yesterday and before yesterday, Paul...

JOHN: You know the words for today...

PAUL: Oh, yes... and I know the words for tomorrow...

MARY: Well, listen very carefully... Now, you are here in my house. Yesterday you were at work.

JOHN: Today, I am here in Mary's house. Yesterday I was at work.

Saturday, 8th November, 1952.
(Lesson 45)

Paul learns more about the past tense...

MARY: There are only twelve days till the Wyanna Red Cross Ball. Well, are we going?

PAUL: Oh, yes, let's go!

MARY: John?

JOHN: All right, Mary! We had a very good time last year.

PAUL: Had? Had? I don't know that word.

MARY: Past of "have", Paul... Very easy, too. Always "had". I had, he had, we had, they had.

This is only a small part of the Radio Lesson. You can see that it is an easy and entertaining way of learning English.

RADIJO PROGRAMA
NAUJIESIEMS AUSTRALAMS

(27-52 pamokos)

TRANSLIUOJAMA AUSTRALIJOS
TRANSLIACIJŲ KOMISIJOS

1952 m. lapkričio 1 d.

(Pamoka Nr. 44)

Povilo anglų kalbos mokėjimas kasdien tobulėja. Jonas ir Marytė tuo labai patenkinti. Dabar jie mokys Povilą apie būtajį veiksmažodžių laiką.

JONAS: Povilas dabar jau gerai kalba...

MARYTĖ: Aš žinau, Jonai! Ar tu manai, kad mes galime jau pradėti jį mokytį apie būtajį laiką?

JONAS: Taip, aš pradėsiu, Marytė. Aš esu tikras, kad jis puikiai gali išmokti ir būtajį laiką.

POVILAS: O kas tai yra būtasis laikas?

MARYTĖ: Tai žodžiai, kurie išreiškia vakar dieną ir prieš vakar dieną įvykusį veiksmą, Povilai.

JONAS: Tu žinai žodžius, išreiškiančius šios dienos veiksmą...

POVILAS: O, taip... aš žinau ir žodžius, išreiškiančius rytdienos veiksmą.

MARYTĖ: Gerai, klausyk atydziai. Dabar tu esi mano namuose, vakar tu buvai darbe...

JONAS: Šiandieną aš esu čia, Marytės namuose. Vakaraš buvau darbe.

1952 m. lapkričio 8 d.

(Pamoka Nr. 45)

Povilas mokosi daugiau apie būtajį laiką.

MARYTĖ: Iki Wyannos Raudonojo Kryžiaus baltos beliko tik dvylika dienų. Taigi, ar mes ten eisime?

POVILAS: O, taip, einame!

MARYTĖ: O tu, Jonai?

JONAS: Tvarkoj, Marytė! Mes turėjome ten puikų laiką praėjusiais metais.

POVILAS: Turėjome? Turėjome? Šio žodžio aš dar nežinau.

MARYTĖ: Tai būtasis laikas nuo žodžio turėti, Povilai... Išmokti tai labai lengva. Visuose asmenyse ta pati forma had... I had (aš turėjau), he had (jis turėjo), we had (mes turėjome), they had (jie, jos turėjo).

Tai tik maža radijo pamokos dalis. Jūs matote, kad tai lengvas ir įdomus būdas mokytis anglų kalbą.

You can have a Radio Booklet posted to you each month by writing to the Department of Education in the State where you live. The Radio Booklets are free and contain Broadcast Programmes in the form of English lessons.

You may also get information about Continuation Classes and Correspondence Lessons from the Department of Education.

If you listen to a Metropolitan Station, you will hear this broadcast every Saturday at 1.45 p. m. (South Australian Stations at 1.15 p. m.). Country and 6WN Perth broadcast the programme at 7.15 a. m.

Other programmes are broadcast as follows:

Easy Lessons (1-26) Saturday 12.45 p. m. (S. A. 12.15 p. m., W. A. 7 a. m.)

Harder Lessons Sunday 7.45 a. m. (S. A. 7.15 a. m., W. A. 7.45 a. m.)

Jūs galite gauti Radijo Knygelę paštu kiekvieną mėnesį parašę laišką (laisko forma atspausdinta) Švietimo Departamentui tos valstybės, kurioje jūs gyvenate. Radijo knygelė siunčiama nemokamai ir joje telpa radijo transliacijų programa anglų kalbos pamokų pavidale.

Jūs taip pat galite gauti iš Švietimo Departamento informacijos apie anglų kalbos klases ir korespondencines pamokas.

Jeigu jūs klasysite Metropolitijos radijo stotį jūs girdėsite transliaciją kiekvieną šeštadienį 13.45 val. (Pietų Australijos stotys 13.15 val.). Krašto stotys ir 6WN Perth transliuoja šią programą 7.15 val. ryte.

Kitos programos transliuojamos tokiu laiku:

Lengvos pamokos (1-26) šeštadienį 12.45 val. (S. A. 12.15 val., W. A. 7 v. ryte).

Sunkesnės pamokos: sekmadienį 7.45 ryte (S. A. 7.15 val. ir W. A. 7.45 val. ryte).

"DO YOU WANT TO LEARN ENGLISH?"

Post this form to:

The Director,
Department of Education,
Please send me:

Information about the Evening Classes.....

Free Correspondence Lessons

Free Radio Lessons

Surname Christian Name.....

Address

State

My native language is -

Humor — Juokai

HIGH FINANCE

A man had a prize dog that he loved very much. One day a friend said to him: "I like your dog and I'll buy him from you. How much do you want for him?"

The owner of the dog, without a moment's hesitation, answered, £2000 "That's a little too steep," said the friend. "I'll give you a pound for him."

"Nothing doing," replied the owner of the dog.

And that's all there was to it, until several weeks later the friend met him and asked about the dog.

"Oh, I sold him," was the answer. "For how much?" asked the friend. "Not £2,000."

"I got my price," said the owner of the dog. "I sold the dog for £2,000, but it wasn't exactly cash. I took two £1000 cats for him."

"If I can't rake up £50 by tonight I must shoot myself. Can you help

FINANSINĖS TRANSAKCIJOS

Vienas žmogus turėjo brangų šunį, kurį jis labai mylėjo. Kartą jo draugas jam tarė:

— Man patinka jūsų šuo ir aš jį nupirksi. Kiek už jį norite?

Šuns savininkas, nė minutės nesvyrudamas, atsakė kad £2000.

— Tai per kietą kainą, — atsakė draugas. — Aš duosiu jums vieną svarą.

— Nieko neišeis, — atsakė šuns savininkas.

Viskas taip ir tęsėsi, kol po kelių savaičių draugas vėl jį sutiko ir paklausė apie šunį.

— O, aš jį pardaviau, — buvo atsakymas.

— Už kiek? — paklausė draugas. — Tik jau ne už £2000!

— Aš gavau prašomą sumą, — atsakė šuns savininkas. — Šunį aš pardaviau už £2000, bet, tiesą sakant, tai nebuvo gryniais pinigais: aš gavau 2 kates vertės po £1000.

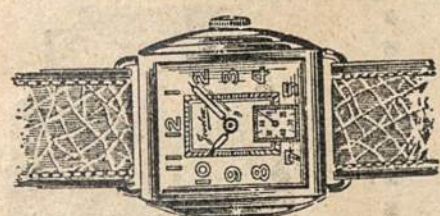
— Jeigu aš nesukrapštysiu iš niekur dar šį vakarą £50 tai turėsiu nusišau-

Megaw & Hogg

127 King William Street
Adelaide (prieš Town Hall)

Naujieji australai šiuo yra maloniai kviečiami apžiūrėti platų pasirinkimą įvairiausių vartotų baldų. Lovos, spintos, foteliai ir sofos, virtuvės baldai, kilimai, matracai...

ATDARA ŠEŠTADIENIAIS NUO 9 iki 11.30 RYTO

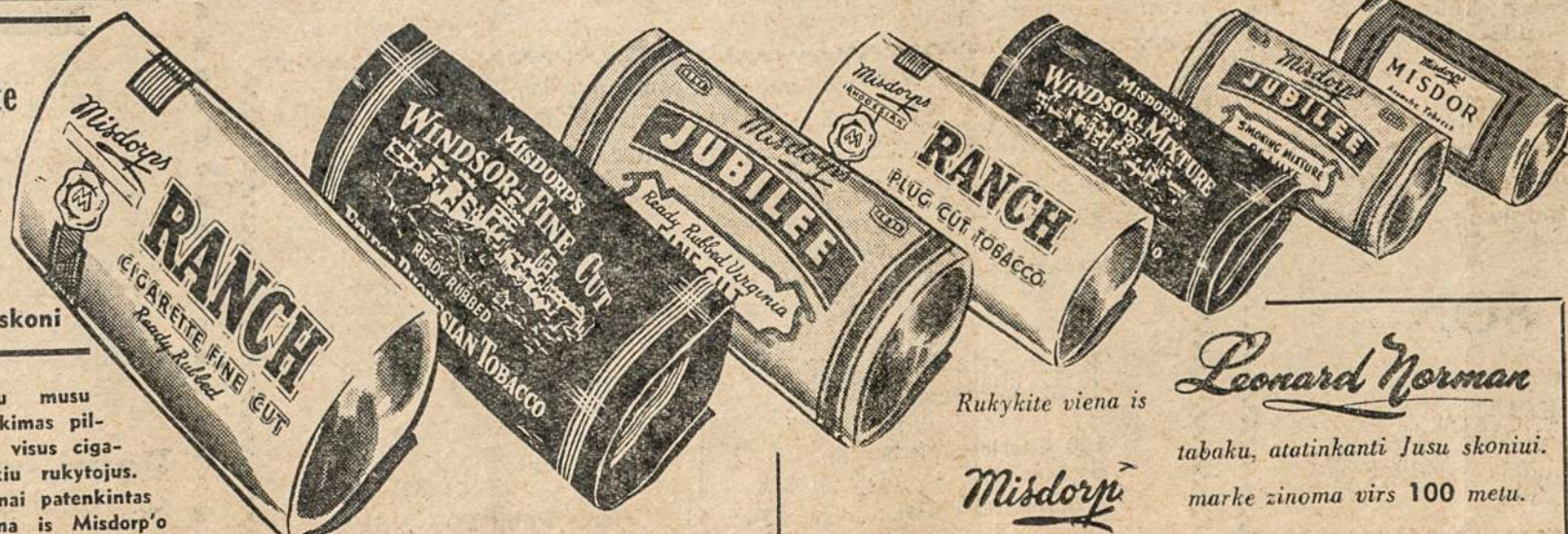
JUVELYRAS IR LAIKRODININKAS

AUKŠČIAUSIA KOKYBĖ
ir
MALONUS PATARNAVIMAS

H. G. Dall

Centrinio Turgaus Arkadoje Nr. 15
AdelaideRukykite
tabakaatatin-
kanti
Jesu
asmenini skoni

Platus puikiu musu tabaku pasirinkimas pilnai patenkina visus cigarečių ir pypkiu rukiotojus. Jūs busite pilnai patenkintas pasirinkęs vieną iš Misdorfo tabaku—o kartu turėsite ir Misdorfo kokybes garantiją.

Rukykite viena iš

Misdorff

Leonard Norman
tabaku, atatinanti Jūsų skonius.
marke žinoma virs 100 metų.

me?"

"Sorry, I don't possess a revolver."

ti. Ar tu negalėtum man padėti?

— Labai gaila, bet aš neturiu revolverio.

SERIOUS WARNING

Mistress: Mary, I saw you talking for a long while to the gardener this afternoon! I should not mind if it had been the postman or the milkman, but remember that the gardener costs me a shilling an hour.

RIMTAS IŠPĖJIMAS

Ponia: Marytė, aš mačiau tave šį popietį per ilgai kalbant su sodininku! Aš visai nekreipčiau į tai dėmesio, jeigu tai būtų paštininkas ar pienininkas, bet atsimink, kad sodininkas kainuoja man vieną šilingą už valandą.

HER IDEAL

She: Gertrud says she will never marry until she finds her ideal.

He: What is her ideal?

She: Oh! any man who will ask her.

JOS IDEALAS

Ji: Gertrūda sako, kad ji niekad netekėsianti, kol suras savo idealą.

Jis: Koks yra tas jos idealas?

Ji: O! Bet kuris vyras, kuris panorėtų ją vesti.

FRIENDSHIP

"I lost all my friends last night."

"How?"

"I sold my car."

DRAUGYSTĖ

— Vakaraš vakare netekau visų draugų.

— Kaip?

— Aš pardaviau savo automobilį.

"I hear you were recently run over by a car. Quite recovered now?"

"Yes, thank heavens. But, I tell you, the next motorist who runs me over will rue the day."

"How is that?"

"I always carry a few charges of dynamite in my pockets now."

— Girdėjau, kad neseniai tave pervaziavo automobilis. Ar jau visiškai pasveikai?

— Taip, ačiū Dievui. Bet, aš sakau jums, kad kitas šoferis, kuris mane pervaziuos, tikrai pasigailės.

— Kaip tai?

— Aš visada dabar nešiojuos savo kešenįje keletą dinamito užtaisų.

Knygos

Karolė Pažėraitė NUSIDĖJĖLĖ, apysaka, Australijos Lietuvio leidyklos leidinys, 254 psl., kaina tik 8/0

1. ATVIRUKAI, 4 spalvų, dail. A. Rūkštelės darbo, "Sėkmadienis Lietuvoje" — keturios lietuviškos puošios kryžių, po 1/2

2. Balė Vaivorytė VILTRAKIŲ VAIKAI iliustr. Pov. Osmolskio. Išleido Vokietijos Krašto Valdyba. 111 psl., kaina 9/6

3. Tumas-Vaižgantas PRAGIEDRULIAI, I dal., 160 psl. 6/6

4. Tumas-Vaižgantas PRAGIEDRULIAI, III dalis, 221 psl. 7/6

5. Neveravičius DIENOVIDŽIO SUTEMOS, apysakos ir novelės 187 psl. 7/6

6. Tumas-Vaižgantas DEDES IR DEDIENES, 175 psl. 6/6

7. Mark Twain PRINCAS IR ELGETA, apysaka, 192 psl. 9/6

Knygos gaunamos Australijos Lietuvio Leidykloje, 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. ir pas visus atstovus.

MODERN

Furnishers

125 Gouger Street, Adelaide
(Priešais Osborn Hall)
Europietiškos sofos arba pilni 3 gab. komplektai gaminami pagal jūsų užsakymą.
PRIEINAMOS KAINOS
IŠSIMOKĖJIMAS

Publicitas

Universalus Patarnavimų Biuras
Asmeniniai kreiptis:
153 Hindley St., Adelaide
I aukštas Tel. LA 4078
Darbo valandos:
12.00 iki 5.00 val. vak. ir iki 11.30
šeštadieniais. Kitu laiku susitarus iš
anksto.
Adresas korespondencijai:
Box 1656M, G. P. O., Adelaide

Vertimai — Perrašinėjimai —
Reikalų sutvarkymas įstaigose ir
firmose — Spaudos platinimas —
Išvairūs tarpininkavimas. Ligos
draudimas.

TEN PAT GALIMA UŽSIPRENU-
MERUOTI, NUSIPIRKTI ARBA
PASISKELBTI IR "AUSTRALI-
JOS LIETUVI" BEI ĮSIGYTI LIE-
TUVIŠKŲ IR KITOMIS KALBO-
MIS KNYGŲ.

DOMĖS! DOMĖS!
Rami ir savo ir savo artimųjų ateitį
žiūrėsi, apsidraudęs

LIGONIŲ KASOJE

Už 1/9 (viengungiu) arba 3/6 (visai
šeimai) savaitėje Tamsta taps nariu
plačiausios apimties Australijoje Li-
gonių Kasoje.
Pavyzdžiui: Gulėdamas ligoninėje
Tamsta grynais, į rankas gausite iki
£4.11.0 savaitėje. Slaugomas namuo-
se — £3.3.0. Patiekus gydytojų, dan-
tų gydytojų, chirurgų ir kt. sąskaitas
Tamsta grynais grąžinama apie 75%
visų Jūsų gydymosi išlaidų. Ir kuo il-
gesnį laiką Tamsta išbūsi Ligonijų Ka-
sos nariu, tuo didesnę gydymosi išlai-
dų dalis Tamsta bus grąžinta — gry-
nais!

Teirautis pas Autorizuotus Agentus:
P U B L I C I T A S
153 Hindley St., Adelaide

N. S. Nesvarbu, kur Tamsta gyven-
ti: jokių gydytojų patikrinimų nereika-
laujama, jokių amžiaus apribojimų
nėra! Rašykite mums ir mes laiškais
Tamsta apdrausime nuo ligos.

GERIAUSIA DOVANA — KALEDOMS —

LIETUVIŠKA KNYGA!
Raudoni batukai — intriguojančios J.
Saviskio novelės 13/6
Mėnuo, vadinamas medaus — įdo-
miausia visų Nelės Mazalaitės kny-
gų 22/6
Barono Miunchhausen'o nuotykių —
kas gi negirdėjo šito garsaus pramū-
galvio nuotykių? — tik 11/3
Paklydę paukščiai — puikios mūsų
beletristo J. Jankaus 2 tomų romanas.
Abu tomai už 43/3
Gabiya, vienintelis pasaulyje lietuviš-
kas literatūros žurnalas. Nr. 1 ir
2 po 9/0
Užsisakiusieji knygas gaus per,
maždaug, 6 savaites. Reikalaukite mū-
sų katalogo!

P U B L I C I T A S
Visados Jūsų patarnavimui!

KILS PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

Australijos finansų ministeris Sir
Arthur Fadden pareiškė, kad Austr-
lijoje nuošimčiai už paskolinimą kapi-
talo neabejotinai turės pakilti.

KODĖL MOKĖTI BRANGIAU?

Apsilankykite pas mus ir pirkite drabužius, kurie
yra beveik nauji ir aukščiausios kokybės, tačiau te-
kainuoja mažą dalelę naujų rūbų kainos.

Pedler's

3 GOUGER STREET — ADELAIDE — S. A.

Modernūs miegamojo, valgomojo ir virtuvės baldų komplektai*
Pavienės kėdės, tualetiniai staliukai, lovos, matracai, kilimai, lino-
leumai * Apsilankykite — įsitikinsite * Visi baldai atnaujinti *

LENGVAS IŠSIMOKĖJIMAS.

HARRY E. COLES

Second - Hand Dealer, 43-45 Gouger Street, Adelaide

Mes sveikiname Jus atvykusius į šitą kraštą ir tikime, kad visi tap-
site laimingais australais!

A. FREEMAN & SON

160 Unley Road, U N L E Y, South Australia

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RUBŲ SPECIALISTAI

Visa eilė naujųjų australų klientų yra patenkinti mūsų patarnavi-
mais, nes būdami priemiestyje, mokame žemą nuomą ir galime pa-
siūlyti aukštesnės kokybės prekes už žemesnę kainą.

SPORTAS

Redaguoja V. Čepiauskas

III-SIOS KREPŠINIO. PIRMENYBĖS

ALB Krašto Valdybos pasiūlymu,
1952 m. Australijos Krepšinio pirm-
enybės pravedė Sydnejaus S. K. "Ko-
vas" š. m. spalio 3 — 4 d.d. Sydnejuje.
Gera valanda prieš pirmenybių at-
darymą, sydnėjiečiai pradėjo rinktis ir
esant apie 500 žiūrovų, 7 val. vak. S. L.
S. Klubo "Kovas" pirmininkas p. Vl.
Daudaras pasveikino išsiriavusius
Adelaidės "Vyties", Melbourne "Var-
po", Canberros ir Sydnejaus "Kovo"
komandas ir pakvietė ALB Krašto
Valdybos pirmininką p. Vaičaitį atida-
ryti III-sias Krepšinio pirmenybes.
Oficialus atidarymas buvo baigtas
Anglijos ir Lietuvos himnais ir aikštė-
je liko pirmajam pirmenybių susitikimui
"Vytis" — Sydney "Kovas". "Vy-
tis", gražiai žaisdami, baigė pirmąjį
kelinį 17 : 6 savo naudai, bet antrajame
puslaikyje "Kovas" savo didelių
tempų sužlugdė "Vyties" gynimą ir
laimėjo 39 : 33.

Taškai Vytis Gasiūnas 11, Pyragius
10, Gurskis 8, Jaciūnas 4, Kovas
Šutas 12, Laukaitis 8, Koženiauskas 7,
Genys 8, Kriauciūnas 4.

Antrosios pirmojo vakaro rungtynės
buvo tarp Melbourne "Varpo" ir Can-
berros. "Varpas" iš pat pradžių prad-
ėjo vesti rungtynių eigą ir Canberros
vyrams buvo sunku atsispirti. Laimėjo
"Varpas" 59 : 27. Taškai: Varpas Dar-
ginavičius 22, Ginčias 10, Baltrūnas
6, Modzeliauskas 8, Krutulis 10,
Baškys 2, Miklius 1. Canberros S. K.
Genys 13, Macevičius 6, Gružauskas 3,
Bormas 2, Juškevičius 2, Venclovas 1.
Po antrųjų rungtynių buvo trumpa
pertrauka, kurios metu parodomas
stalo teniso rungtynės žaidė p.p. Kar-
pavičiūtė ir Šliafartaitė prieš N. S. W.
stalo teniso rinktinės žaidėjas.

Pirmojo vakaro užbaigimui buvo
pakviesta Western Suburb's australų
rinktinė žaisti prieš lietuvius.

Jau pat pradžia prieš australus bu-
vo kieta ir karšta, nes australų aukš-
tas ūgis buvo sunkiai palaužiamas.
Pirmasis puslaikis baigiamas 18 : 13
australų naudai. Savo planingu žaidi-
mu ir tiksliais mėtimais antrajam
puslaikiui lietuviai išlygina ir pabaigia
savo naudai 39 : 31. Rungtynės buvo
didelio tempo ir smarkiai įtemptos,
nes tiek lietuvių žiūrovai, tiek austr-
alai jaudinosi dėl galutinio laimėjimo.
Labai gerai sužaidė R. Gasiūnas, ku-
ris savo stilingu žaidimu ir abiejų ran-
kų mėtimais užvaldė visą publiką.

Taškai — Lietuvių rinktinę žaidė
šios sudėties: Gasiūnas 15, Baltrūnas
0, Darginavičius 6, Gurskis 2, Jaciūnas
2, Ginčias 0, Gružauskas 2, Šutas 5,
Laukaitis 0, Modzeliauskas 4, Krutulis
2, Baškys 1.

Antrosios dienos žaidynės pradėjo
"Vytis" — Canberra. Po gana lengvos
kovos laimėjo Vytis 58 : 29 (22:11).

Taškai: Vytis — Gurskis 15, Gasiūnas
9, Jaciūnas 11, Petkūnas 4, Pyragius
8, Kitas 9, Šliūžas 2.

Canberros S. K. — Gružauskas 8,
Genys 8, Macevičius 4, Venclovas 2,
Bormas 1, Juškevičius 6, Eismontas 0.

Didelės spartos buvo Melbourne
"Varpo" ir Sydnejaus "Kovo" rung-

tynės, per kurias Kovas savo geresniu
kondiciniu pasirengimu, įstengdamas
visą laiką išlaikyti didelį tempą, laimė-
jo 45:40 (16:16). Taškai: Varpas —
Baltrūnas 5, Ginčias 2, Dargina-
vičius 12, Modzeliauskas 5, Krutulis 9,
Baškys 5, Miklius 2.

Kovas — Šutas 15, Laukaitis 7, Ko-
ženiauskas 5, Genys 10, Tiškus 2,
Kriauciūnas 5, Bačiulis 1.

Gražiai sužaistos rungtynės buvo
tarp "Varpo" ir "Vyties". Varpas, iš-
naudodamas dažnai pasitaikiusias Vy-
ties dengimo klaidas, laimėjo 37:28
(15:15).

Taškai: Varpas — Darginavičius 14,
Ginčias 10, Baltrūnas 4, Modze-
liauskas 6, Baškys 3.

Vytis — Gasiūnas 11, Gurskis 8, Ja-
ciūnas 7, Pyragius 2.

Po pietų pertraukos susitiko Kovas
— Canberra. Kovas, būdamas jau fi-
nale, stengėsi taupyti jėgas ir, žaisda-
mas lėtą žaidimą, laimėjo 48:41 (29:22).

Taškai: Kovas — Šutas 8, Laukai-
tis 12, Koženiauskas 10, Genys 7, Ber-
notas 2, Kriauciūnas 8, Bačiulis 1.

Canberra — Genys 22, Gružauskas
2, Macevičius 6, Venclovas 4, Juškevi-
čius 7.

I finalines rungtynes pateko Var-
pas — Kovas. Sunku buvo atspėti pir-
menybių laimėtoją ir žiūrovai, kurių
susidomėjimas buvo toks didelis, dau-
giau tikėjosi laimėsiant Varpą, nes
Kovas turėjo žaisti antrąsias rungty-
nes iš eilės ir Kovo kapitonas Šutas
dėl sužeistos rankos, negalėjo žaisti.
Bet Kovo žaidėjai aikštėje neparodė
jokio nuovargio žymių ir, išvystyda-
mi savo stipriąją pusę — tempą, laimė-
jo 39:35 (19:21), tuo tapdami 1952 me-
tų pirmenybių nugalėtoju.

Taškai: Kovas — Laukaitis 10, Ko-
ženiauskas 11, Genys 3, Vasaris 8,
Kriauciūnas 7.

Varpas — Baltrūnas 6, Ginčias 3,
Darginavičius 15, Krutulis 6, Baš-
kys 4, Miklius 1.

1952 metų nugalėtoju Kovui Ade-
laidės Vyties atstovai perdavė 1951 m.
Vyties laimėtą Melbourne L. B. per-
einamąją taurę. Kovui, kaip pirmeny-
bių laimėtoju, buvo įteikta ALB Kraš-
to Valdybos ir Sydnejaus Apylinkės
puiki dovana, Adelaidės ALB Apylin-
kės valdybos dovana, Sambūrio Šviesa
Regionalinės Valdybos dovana kaip
pirmenybių rengėjui ir ALB Krašto
Valdybos dovana pirmą vietą laimėju-
sios komandos kapitoniui.

Antros vietos laimėtoju Melbourne
Varpui teko L. A. S. dovana.

Trečios vietos laimėtoju Adelaidės
Vyties komandai teko Liet. Katalikų
Draugijos dovana.

Canberros krepšininkams dovana
įteikė Sydnejaus S. K. Kovas.

Baigiminį žodį tarė S. L. S. Klubo
Kovas pirmininkas p. Daudaras, ir
1952 metų Australijos lietuvių krepš-
nio pirmenybės buvo baigtos Anglijos
ir Lietuvos himnais.

Puikias pirmenybių baltas metu
visų komandų kapitoniui per mikrofo-
ną tarė žodį ir buvo apdovanoti gėlė-
mis.

Sekmadienį Kovo garbės narys ir
tikras sportininkų bičiulis kun. But-
kus atlaikė iškilmingas pamaldas už
žuvusius sportininkus ir pasakė šven-
tei pritaikintą pamokslą.

Per III-tiąsias Australijos lietuvių
krepšinio pirmenybes daugiausiai taš-
kų pelnė: Darginavičius (Varpas) 63,
Genys (Canberra) 41, Laukaitis (Ko-
vas) 37, Šutas (Kovas) 35, Koženiaus-
kas (Kovas) 32, Gasiūnas (Vytis) 31,
Gurskis (Vytis) 31, Genys (Kovas) 28,
Ginčias (Varpas) 27, Krutulis
(Varpas) 25, Kriauciūnas (Kovas)
24.

KREPŠINIS

Vytis — A. L. S. 45 : 43

(1952. 10. 9.)

I aikštę išbėga mūsų krepšininkai:
Jaciūnas, Gasiūnas, Urnevičius, Ig-
natavičius ir Gurskis. Pradžią mūsų
Gasiūnas meta pirmą, Ignatavičius
antrą krepšį ir jau veda 6 : 0. Šeštoje
minutėje pasekmių lenta rodo 16 : 1 ir
kyla rodyklė iki 19 : 2 mūsų naudai.
Pirmas puslaikis baigiamas 28 : 11

Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai
angliškai — Visokeriopa informacija. — Kalbinė pagalba ir rei-
kalų sutvarkymas įstaigose

Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenci-
niu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2 — 5 val. p. p.
15 Manchester Unity Bul-
ding

160 Castlereagh Street
Sydney Tel.: M4878

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O. NSW

LIETUVIŲ STATYBOS B-vė

(N. A. Builders Ltd.)

įsteigta prieš 2 metus

atlieka visus namų statybos darbus:
stato naujus, daro remontus, perstaty-
mus ir išpila pamatus. Darbas atlieka-
mas prityrusių amatininkų sąžiningai
ir prieinamomis kainomis.

Kreiptis: Br. Straukas, 3 Hanson
St. Adelaide.

ISTORINĖS MEDŽIAGOS RINKI- MO REIKALU

Kadangi iš iki šiol prisiųstos me-
džiagos dar negalima susidaryti pilno
Australijos lietuvių gyvenimo vaizdo,
todėl malonūs tautiečiai vėl nuošir-
džiai prašomi aprašyti visus svarbes-
nius savo tremtiniško gyvenimo įvy-
kius tiek Australijoje, tiek kitur ir pri-
siųsti Istorinės Medžiagos Rinkimo
Komisijai šiuo adresu: J. Tininis, 25
Dillon St., Paddington, Sydney, NSW.
Istor. Medž. Rink. Komisija

EUROPIETIŠKŲ PRODUKTŲ

I Š P A R D A V I M A S !

Žymiai sumažintos kainos!

LATVIŠKOS KILKOS

kaina sumažinta

nuo

7/5

iki

6/0

GRIKIŲ KRUOPOS, EURO-

PIETIŠKOS DEŠROS, DA-

NIŠKI AGURKAI ir t. t.

D. LEONI

80 Gouger St., ADELAIDE

Prie pat centrinio turgaus

EUROPIEČIAI PERKA PAS

EUROPIEČIUS !

mūsų naudai.

Antrame puslaikyje latviai pradėjo
kietai dengti vyras prieš vyrą ir tuo
pačiu lygiuoti pasekmę. Kada už 4 bau-
das turėjo apeisti aikštę Gasiūnas,
Gurskis ir Kitas žaidimas pasunkėjo,
nes į pabaigą pasiliko tik keturi mūsų
žaidėjai. Paskutinis metimas latvių, si-
rena sustabdo laikrodį, žaidėjai šluos-
tosi prakaitą, publikos ovacijoms, o len-
toje taip ir sustoję šviesios skaitlinės
— 45 : 42 mūsų naudai. Ši pasekmė
daug kam padarė staigmeną, o mūsų
krepšininkams davė vilčių ir šiais me-
tais pasilaikyti Pietų Australijos krep-
šinio meisterio vardą.

Krepšius pelnė: Ignatavičius 12, Ja-
ciūnas 8, Gurskis 7, Gasiūnas ir Ur-
nevičius po 6, Kitas 4, ir Pyragius 2.

TAURAS — O. B. I. 43 : 55

Tą patį vakarą dar žaidė mūsų Tau-
ras su OBI. Šį kartą australai pasirodė
pranašesni ir mūsų komandą palaužė.
Šių žaidynių pasakoje mūsų Tauras tu-
rėjo pasitenkinti ketvirtąja vieta šių
metų žaidynių rate.

Krepšius pelnė: Merūnas 14, Armo-
nas 11, Alkevičius 6, Šliūžas 6, Petkū-
nas 4 ir Petruška 2.

PRANEŠIMAS

Lapkričio 2 d. tuojau po pamaldų
šv. Juozapo bažnyčios salėje kviečia-
mas esančių ir būsimų futbolininkų su-
sirinkimas.

Bus renkama futbolo sekcijos vado-
vybė ir steigama antroji futbolo (jau-
nių) komanda.

A. L. S. K. "Vytis" Valdyba

RUBŲ RINKIMO VAJUS

likusiems Vokietijoje tautiečiams su-
šelpiti dar tebetęsiamas. Tautiečiai
prašomi pasiskubinti savo auką įteikti
ALB Adelaidės Apylinkės Valdybai.
NEPAMIRŠKIME VARGE LI-
KUSIŲ BROLIŲ IR SESIŲ!

ŽUVO LIETUVIS

Spalio 12 d. važiuodamas motocik-
lu ir susidūręs su automašina žuvo
Petrus Tranas. Palaidotas Adelaidėje
spalio 15 dieną.

"SODYBA" AUSTRALIJOJE

Tautietis Aleksandras Šaliga, porą
metų nuomavęs žemės ūkį North
Rocks'e (NSW), nusipirko dabar nuo-
savą ūkį Kellyville (NSW) ir jį pava-
dino "Sodyba".

Tai bene pirmasis lietuviškas ūkiš-
ko vieneto vardas Australijoje.
Sėkmės energingam ir sumaniam
tautietiui!

KLAIDOS ATITAISSYMAS

AL Nr. 19(105) 6 psl. Jurgio Bal-
trušaičio eilėraštyje "The Surf" tre-
čiam punktelio antroje eilutėje vietoj
"that stirs the days" turi būti — "that
stirs the deep".

Tragiškai žuvus

PETRUI TRANUI,
jo žmonai Reginai reiškia gilią
užuojautą

B. Mulvinskas
ir J. Vaitkus su šeima

Liūdesio valandų tragiškai žu-
vus mylimam vyrui Petrui Tra-
nui,

REGINAI TRANIENEI
reiškiame širdingiausią užuo-
jautą.

Uldikių šeima

LAIMĖ ŠYPSOSI...

Lietuvių Moterų Sekcija prie A. L.
B. Adelaidės Apylinkės Valdybos ruo-
šia 1952 m. lapkričio 9 d. šv. Juozapo
Bažnyčios salėje tuoj po pamaldų

LOTERIJA

Daug įdomių ir vertingų išlošimų.
Bilieto kaina tik 1 šilingas. Bilietus
prašome įsigyti iš anksto pas Sekcijos
nares kas sekmadienį po pamaldų.
Pelnas skiriamas ligoniams ir Ka-
lėdų eglutei.

Nė vienas nepraleiskite progos iš-
bandyti savo laimę!

Prašau atsilipti

p. p. M I N I U S

Bonifac, Justina ir Viginta, arba ži-
nančius apie juos maloniai prašau-
man pranešti, už ką būsiu labai dė-
kingas arba atsilyginsiu. Pranas Gai-
galas, 51 Draher ave., Waterbury,
Conn., U. S. A.

Prašau atsilipti

RICARDA URBONAVIČIŲ

sekančių antraščių: Mr. Alb. L., 28
Cardwell St., Adelaide, S. A.

Gautas laiškas J. MERKEVIČIŲ.
Atsiųmti AL redakcijoje.

EKSTRA STIPRUS

DARBO MARŠKINIAI

Mūsų darbiniai marškiniai gami-
nami nuosavoje siuvykloje ir
yra garantuoti. Siūti dvigubo-
mis siūlėmis jie yra ypatingai
patvarūs ir nebrangūs. Dy-
džiai: SM iki XOS.
JUOSTUOTI MARŠKINIAI
mėlyni, rusvi ir pilki — 19/11

LYGUS KHAKI MARŠ-

KINIAI

aukščiausios kokybės — 22/11

Peoplostores Ltd.

GOUGER ST. ADELAIDE

Prie pat Centrinio turgaus